

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

นฤมล กองทรัพย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2556

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3

นฤมล กองทรัพย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2556

**OPERATING CARING AND SUPPORTING STUDENTS SYSTEM IN
SCHOOLS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE OFFICE AREA 3**

NARUBOL KONGSAP

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E.2556 (2013)**

หัวข้อสารนิพนธ์	: การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
ชื่อนักศึกษา	: นฤมล กองทรัพย์
สาขาวิชา	: การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รศ.ดร.วิโรจน์ สารรัตนะ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์
ปีการศึกษา	: 2556

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ และเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน 5 ด้าน นั้น จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 ราย โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างอิสระ และการทดสอบเอฟแบบความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05, 3.03, 3.28$ และ 3.03 ตามลำดับ) และด้านการส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ในแต่ละด้านจำแนกตามสถานภาพ พบว่าด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการคัดกรองและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

Thematic Title : **Operating Caring and Supporting Students System in Schools
under Buriram Primary Educational Service Office Area 3**

Student's Name : **Narubol Kongsap**

Department : **Educational Administration**

Advisor : **Assos.prof.DrWirot Sarattana**

Co-Advisor : **Dr.Kittkhan Patipan**

Academic Year : **B.E. 2556 (2013)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were to study the level of operating the system of caring and supporting the students in schools under Buriram Primary Educational Service Office Area 3 in 5 aspects namely knowing students individually, screening students, supporting students, protecting and solving problems, and forwarding and to compare the level of operating the system of caring and supporting the students in schools in 5 aspects classified by status and sizes of schools. The sample was 341 people. A Likert scale questionnaire with reliability value at 0.92 was used to collect data. The computer packaged program was used in analyzing data to find frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test and differences were analyzed in pair using method of Scheffé.

The results of the research were as follows:

The level of operating the system of caring and supporting the students in schools under Buriram Primary Educational Service Office Area 3 was moderate in the aspect of knowing students individually, screening students, supporting students, protecting and solving problems, and forwarding($\bar{X}$ = 3.05, 3.03, 2.48 and 3.03 respectively). The comparison on the level of operating the system of caring and supporting the students classified by status found that the aspect of knowing students individually and the aspect of screening students were statistically different at 0.01 and 0.05. In addition, the comparison classified by sizes of schools found that the

aspect of screening and protecting and solving problems were statistically different at 0.01. Here, small size schools had high level of operating system than moderate and large size of schools.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานและคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แนะแนวทางการเขียนสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่าช่วยเติมเต็มให้สารนิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ รศ.ดร.วิโรจน์ สารรัตนะ อาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ สละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ได้สารนิพนธ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดี ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและอื่นๆ ในการทำสารนิพนธ์ ครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่า และคุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากสารนิพนธ์นี้ ขอสัมฤทธิ์ผลนั้นเป็นสิ่งบูชาพระคุณของ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ของงได้รับส่วนแห่งความดีนี้ทุกท่านเทอญ

นฤพล กองทรัพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	8
2.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	11
2.3 บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	28
2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	30
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	41

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	44
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4.2 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	49
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	70
5.1 สรุปผลการวิจัย	71
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	76
5.3 ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	96
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	97
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	105
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	107
ภาคผนวก ง แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	111
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	117
ภาคผนวก ฉ คำสัมภาษณ์เชิงลึก	119
ประวัติผู้วิจัย	122

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555	43
ตารางที่ 3.2	แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับและรายด้าน	45
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตารางที่ 4.2	ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	51
ตารางที่ 4.3	ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
ตารางที่ 4.4	ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	53
ตารางที่ 4.5	ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)	54
ตารางที่ 4.6	ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน	55

ตารางที่ 4.7	ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ	56
ตารางที่ 4.8	ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการคัดกรองจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	57
ตารางที่ 4.9	ผลการทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)	58
ตารางที่ 4.10	ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน	59
ตารางที่ 4.11	ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนจำแนกตามสถานภาพ	61
ตารางที่ 4.12	ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน	62
ตารางที่ 4.13	ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3	63
ตารางที่ 4.14	ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ	64
ตารางที่ 4.15	ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน	65

ตารางที่ 4.16	ผลการทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา เป็นรายคู่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)	66
ตารางที่ 4.17	ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3	67
ตารางที่ 4.18	ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ	68
ตารางที่ 4.19	ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนกััดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน	69

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 2.1	กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนของอาจารย์แนะแนว ฝ่ายปกครอง	26
แผนภาพที่ 2.2	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดปัญหามากมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อครอบครัวที่ต้องดิ้นรนต่อสู้กับชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้สถาบันครอบครัวต้องมีความห่างเหินกัน การดูแล การพึ่งพาอาศัยกันน้อยลงและเกิดแรงกดดันบีบคั้นต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อทางจิตใจ จึงเป็นเหตุของปัญหาการหย่าร้างซึ่งเป็นปัญหาที่จะทำให้กระทบกระเทือนต่อสภาวะ จิตใจ ของสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้าง จะมีสภาพป่วยทางจิตใจ เช่น ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ขาดความรักความอบอุ่น มีปมด้อย ขาดความเข้าใจตนเอง ปัญหาต่าง ๆ ในทางสังคม โดยเฉพาะปัญหาเด็กและเยาวชนพบว่าเด็กจำนวนไม่น้อยมีปัญหาด้านครอบครัว ขาดการเลี้ยงดู ถูกทอดทิ้ง ขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจอย่างเหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดปัญหาการปรับตัว และการดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข เด็กจำนวนหนึ่งมีปัญหาด้านพฤติกรรมมีความเครียด ความขัดแย้ง และหันไปใช้สารเสพติด โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และทำให้เกิดการติดยา การมั่วสุมการกระทำ ความผิดตามมา¹

การพัฒนานักเรียนทุกคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้นนอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกันเป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจปัญหาการระบาดของสารเสพติดปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆก็เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้องดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นที่ไปตามความ

---

¹กรมสุขภาพจิต, การศึกษาปัญหาและความต้องการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2546), หน้า 1.

มุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดให้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่าย²พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)พ.ศ. 2555 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาในมาตรา 6 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”³

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาป้องกันแก้ไขปัญหาและคุ้มครองสิทธิเด็กโดยให้สถานศึกษาดำเนินการตามแนวทางเพราะสภาพสังคมปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจการเมือง วัฒนธรรม และความเจริญของเทคโนโลยีต่างๆ ส่งผลต่อการเกิดปัญหาในด้านสังคมปัจจุบันจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องหาแนวทาง นำเทคนิควิธีการต่างๆ มาพัฒนาครูเพื่อที่จะสามารถดำเนินการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ⁴

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัด 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนางรอง อำเภอปะคำ อำเภอหนองกี่ อำเภอหนองหงส์ อำเภอละหานทราย อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอโนนดินแดง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 216 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 77,463 คน จำนวนบุคลากร 3,900 คน จำนวนประชากร 338,410 คน สภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมจะอยู่ในชนบทมีสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาก่อนข้างยาก นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนถึงปานกลาง ปัญหาด้านยาเสพติดในบางพื้นที่อันส่งผลกระทบในการจัดการศึกษา

²พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2553 (ฉบับที่3), (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สภาลาดพร้าว, 2553), หน้า 3.

³ธีระ รุญเจริญ, ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ, (กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง, 2548), หน้า 33.

⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547) หน้า 2 – 16.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จึงได้นำนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้กับโรงเรียนในสังกัดอย่างจริงจัง เพื่อคอยเฝ้าระวังดูแลและคอยให้การช่วยเหลือนักเรียนที่กำลังจะเกิดปัญหาและมีปัญหา มีการติดตามพฤติกรรมของนักเรียนที่มีปัญหาและหาแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ผู้ที่มีความเป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข ตามสังคมมุ่งหวังไว้ ซึ่งเป็นภารกิจที่โรงเรียนในสังกัดจะต้องจัดการศึกษาให้กับนักเรียน⁵

ดังนั้นสถานศึกษาจึงเป็นองค์กรหลักที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างเยาวชนให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและ ประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและความเมตตาที่มีต่อศิษย์และความภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญเติบโต งอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไปและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นศึกษาค้นคว้าแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด

ผู้วิจัยได้ศึกษาการติดตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญมากในสถานศึกษา โดยเฉพาะบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งมีครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญเติบโต งอกงาม ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีความสนใจ ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยมุ่งหวังให้โรงเรียนดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อได้นำไปประกอบการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเหมาะสม การป้องกันปัญหา ลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน และเป็นข้อมูลในด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

---

⁵สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 , แผนปฏิบัติการประจำปี, 2554, (อัดสำเนา), หน้า 13-14.

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในแต่ละด้านจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

จากผลการวิจัยของสมศักดิ์ วรรณศิริ ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน และจากการวิจัยของประเสริฐ สวนจันทร์ ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและเปรียบเทียบขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติดังนั้นการวิจัยนี้จึงตั้งสมมติฐานว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,996 คนจำนวน 216 โรงเรียน

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ปีการศึกษา 2555

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ทำการศึกษาผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดังแต่ 1 พฤศจิกายนพ.ศ. 2555 ถึงสิ้นสุด 30 กันยายนพ.ศ. 2556

1.4.4 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ สถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคลด้านการคัดกรองนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการส่งต่อ อย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือ โดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีพัฒนาการ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อันเป็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการส่งเสริมป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ มีการประสานงาน ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาด้วยวิธีการและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนชัดเจน มีคุณภาพ มีมาตรฐานและมีหลักฐาน การดำเนินงานสามารถตรวจสอบได้และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวมีความสำคัญมีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไปแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับตัวนักเรียน ทั้งในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านส่วนตัว และการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ คัดกรองนักเรียนเป็น

ประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล มาพิจารณาเพื่อจำแนกนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา และสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้สามารถพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสูงสุดตามศักยภาพ สำหรับกลุ่มปกติต้องพัฒนาให้ดีขึ้น ส่วนกลุ่มเสี่ยงต้องจัดกิจกรรมไม่ให้นักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีปัญหาในอนาคต

การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ตลอดจนการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาบุคลิกลักษณะและสภาพแวดล้อมของนักเรียนแต่ละคน

การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหารุนแรงที่ ครูที่ปรึกษาไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้โดยลำพังจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นงานแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์จิตแพทย์ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน

ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง อุปสรรคในการปฏิบัติงานการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ตลอดจนการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาบุคลิกลักษณะและสภาพแวดล้อมของนักเรียนแต่ละคน โดยดำเนินการตามกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือ 5 ด้าน คือด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

บุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งประเภทของโรงเรียนโดยยึดจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดการ โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดดังนี้จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1- 120 คน โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มี

จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121- 300 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบดูแลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอนางรอง อำเภอหนองกี่ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอหนองหงส์ อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอปะคำ และอำเภอโนนดินแดง รวม 216 โรงเรียน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนส่งเสริมสนับสนุนและแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

1.6.2 เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

1.6.3 เป็นข้อมูลสำหรับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนส่งเสริมสนับสนุนและแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

1.6.4 เป็นข้อมูลสำหรับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

1.6.5 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อเรื่องวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.3 บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสุขพร้อมทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เห็นความสำคัญและได้กำหนดให้สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตป้องกันช่วยเหลือและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในสถานศึกษาที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจริงจังมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของตน¹

กรมสุขภาพจิต ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่มีคุณภาพมีหลักแนวคิดในการดำเนินงาน คือ

---

¹สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, การพัฒนาคู่มือวิทยากรด้านค่านิยม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2547), หน้า 3,

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้นการยึदनักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนา เพื่อดูแลช่วยเหลือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรของโรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครองหรือชุมชน²

กรมสุขภาพจิตได้กล่าวว่ประโยชน์จากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วดี และอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
5. นักเรียนพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์³

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกล่าวว่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามอัตภาพของตนเอง โดยพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากขึ้น นักเรียนรู้จักยอมรับและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น⁴

กรมวิชาการ กล่าวว่ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองมีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง รวมทั้งครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถให้การส่งเสริม และป้องกันปัญหาของผู้เรียนไม่ว่จะเป็นกลุ่มปกติหรือกลุ่มพิเศษ⁵

²กรมสุขภาพจิต, คู่มือดูแลสุขภาพจิตในการดูแลนักเรียนสำหรับผู้ปกครองสำหรับครู, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทชูวีเนียร์ ไทยแลนด์จำกัด, 2544), หน้า 2-3,

³กรมสุขภาพจิต, คู่มือดูแลสุขภาพจิตในการดูแลนักเรียนสำหรับผู้ปกครองสำหรับครู, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทชูวีเนียร์ ไทยแลนด์จำกัด, 2544), หน้า 7,

⁴คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2544), หน้า 44,

⁵คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (เพิ่มเติม) พ.ศ., 2545, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545) หน้า 7,

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าวและมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน⁶

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความหมายว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง⁷

รังสรรค์ เฟิงงู กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้⁸

จากแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงกระบวนการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการส่งต่อ อย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือโดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีพัฒนาการ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อันเป็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

---

⁶คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545) หน้า 12,

⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547) หน้า 1- 3,

⁸รังสรรค์ เฟิงงู, สภาพความสำเร็จการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน,(ราชบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 , 2551), หน้า 15,

2.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากหลักการแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้ความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรม และการมีชีวิตที่เป็นสุขเป็นจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาที่จัดการศึกษา มีความตระหนักในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

2. การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาคลับมามีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา คือความเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

5. การส่งต่อ เป็นการดำเนินการในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือหากว่าช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้นแต่ละกิจกรรมมีความสำคัญ แตกต่างกันไป

กรมสุขภาพจิตได้ให้ความหมายของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้ คือ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแล

---

⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคมเส้นทางสู่ครูมืออาชีพ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546), หน้า 35,

ช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครู ที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมือ อย่างใกล้ชิด กับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากทาง โรงเรียน การดูแล ช่วยเหลือ หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือ สำหรับครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนา นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัยจากสารเสพติดประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและ แก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ¹⁰

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการ ดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจนพร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่ มีมาตรฐาน คุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็น บุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีส่วนร่วม ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและ แก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ¹¹

สรุปการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการส่งเสริม ป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียน อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ มีการประสานงาน ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาด้วย วิธีการและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนชัดเจน มีคุณภาพ มีมาตรฐานและมีหลักฐาน การดำเนินงานสามารถตรวจสอบได้และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวมีความสำคัญมีวิธีการ และเครื่องมือที่แตกต่างกันไปแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

¹⁰ กรมสุขภาพจิต, คู่มือการช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติดในวัยรุ่นสำหรับ บุคลากรสาธารณสุข, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2546), หน้า 7,

¹¹ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), หน้า 4

2.2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความหลากหลายของนักเรียน และนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การได้รู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดคะเน โดยเฉพาะการแก้ปัญหานักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

วนิดา ชนินทุททวงศ์ กล่าวว่าการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นครูที่ปรึกษาต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถด้านสุขภาพและด้านครอบครัวเครื่องมือที่สำคัญได้แก่

1. ระเบียบสะสม
2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก
3. วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงานการเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข¹²

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรมีสำหรับใช้ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังนี้

1. ข้อมูลด้านความสามารถ
  - 1.1 การเรียน
  - 1.2 ความสามารถพิเศษ/อัจฉริยะ
2. ด้านสุขภาพ
  - 2.1 ร่างกาย/ความพิการ
  - 2.2 จิตใจ-พฤติกรรม
3. ด้านครอบครัว
  - 3.1 เศรษฐกิจ
  - 3.2 การคุ้มครองสวัสดิภาพ

¹²วนิดา ชนินทุททวงศ์, คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ร.ศ.พ., 2544), หน้า 20 – 22,

4. ด้านสารเสพติด
5. ด้านความปลอดภัย
6. พฤติกรรมทางเพศ
7. ด้านอื่นๆที่ครูพบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน¹³

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นควรมีข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือในรูปเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านี้มาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเป็นเบื้องต้นหากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่างๆเช่นการสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูคนอื่นๆหรือเพื่อนๆของนักเรียน ระเบียบสะสมเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนจึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดีมิให้ผู้ใดเกี่ยวข้องหรือเด็กอื่นๆมารู้กันไปได้หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษาและมีผู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อยระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษาหรือ 6 ปีการศึกษาและส่งต่อระเบียบสะสมไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไปหรืออาจจัดครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษาในแต่ละตอนหรือจนจบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็กเป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้นแบบประเมินพฤติกรรมเด็กเป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้นซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรปเพราะมีความเที่ยงและความตรงจำนวนข้อไม่มากคณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิตโดยแพทย์หญิงพรรณพิมลหล่อตระกูลเป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงและความตรงแบบประเมินและหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทยแบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุดคือชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียนชุดที่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียน และชุดที่นักเรียนประเมินตนเองทั้ง 3 ชุดมีเนื้อหาและจำนวนข้อเท่ากันคือ 25 ข้อโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียวหรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความเที่ยงตรงยิ่งขึ้นโดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือนซึ่งถ้าหาก

¹³ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547), หน้า 37,

เป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุดพร้อมกันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมาการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็กครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องได้รับการอบรมวิธีการใช้ก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีทักษะ

ในการใช้ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียนสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กมีไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องการข้อมูลเพิ่มเติมอีกครูที่ปรึกษาที่อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่นๆเพิ่มเติมเช่นการสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียนการสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นต้น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ครูที่ปรึกษาสร้างสัมพันธภาพอันดีกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนเพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถรวบรวมข้อมูลนักเรียนได้มากพอที่จะสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมคัดกรองนักเรียนให้คำแนะนำปรึกษาและวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมโดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา มักมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและก่อปัญหาขึ้นมากมายครูที่ปรึกษาที่มีข้อมูลนักเรียนมากพอจะสามารถจัดกิจกรรมป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้และหากมีปัญหากเกิดขึ้นก็จะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นมีวิธีการดังนี้

1. การสังเกต

1.1 สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน

1.2 สังเกตพฤติกรรมการทำงาน of นักเรียน

2. การสัมภาษณ์

2.1 สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องได้แก่

2.1.1 ผู้เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ได้แก่ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาครูประจำวิชา/เพื่อนครูและเพื่อนนักเรียน

2.1.2 ผู้เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนญาติใกล้ชิดนักเรียนและเพื่อนบ้าน

2.2 สัมภาษณ์ตัวนักเรียนเอง

3. การเยี่ยมบ้าน

3.1 เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่/ผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ/สังคมความสัมพันธ์ในครอบครัวทัศนคติ/ค่านิยมของคนในครอบครัว

3.2 เยี่ยมบ้านเพื่อพบบุคคลอื่นๆในครอบครัว

4. ศึกษาข้อมูล

4.1 ศึกษาข้อมูลจากผลงานของนักเรียนแบ่งออกเป็น

4.1.1 จากผลงานการเขียนได้แก่อัตชีวประวัติบันทึกประจำวัน

4.1.2 จากชิ้นงานได้แก่สมุดทำงาน/แบบฝึกหัดงานฝีมือ/สิ่งประดิษฐ์

โครงการ

4.2 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักฐานอื่นๆ ได้แก่

4.2.1 ระเบียบสะสม

4.2.2 การศึกษาเด็กเป็นรายกรณี

4.2.3 บันทึกสุขภาพจากแพทย์

4.2.4 บันทึกสรุปการประเมินจุดแข็งจุดอ่อน

4.2.5 บันทึกสรุปการสำรวจเบื้องต้นเพื่อคัดแยกความพิการ/ความ

บกพร่อง

4.2.6 บันทึกสรุปการสำรวจความสามารถพิเศษ

4.2.7 บันทึกสรุปการสำรวจนักเรียนด้อยโอกาส

5. ทดสอบ

5.1 แบบทดสอบที่สถานศึกษาสร้างขึ้น

5.2 แบบทดสอบระดับชาติ

5.3 แบบทดสอบมาตรฐาน¹⁴

สรุปจากการศึกษาจากนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับตัวนักเรียน ทั้งในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านส่วนตัว และการศึกษา พฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ คัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

¹⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547), หน้า 35 – 38.

2.2.2 การคัดกรองนักเรียน

เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้ตรงกับสุขภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม

1. กลุ่มปกติคือนักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ
2. กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาคือนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณีการจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องโดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหาซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

การคัดกรองนักเรียนครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติโดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ตนเองมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบปัญหาใดก็ตามและเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนนักเรียนอีกด้วยดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับนอกจากนี้ครูที่ปรึกษาจะต้องประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียนซึ่งต้องระมัดระวังในการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกอับอายหรืออายตนเองถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนคนอื่นๆซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วยดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันเพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียนรวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

การคัดกรองนักเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อจำแนกกลุ่มนักเรียนเป็นการจำแนกตามข้อมูลนักเรียนโดยยึดเกณฑ์การคัดกรองที่บุคลากรของโรงเรียนร่วมกันกำหนดขึ้นผลการคัดกรองนักเรียนจะช่วยให้ครูที่ปรึกษาทราบพฤติกรรมและแนวโน้มของพฤติกรรมนักเรียนที่รับผิดชอบซึ่ง

จะช่วยให้ครูที่ปรึกษาสามารถวางแผนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้ครูที่ปรึกษาควรแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกราย โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาและต้องแจ้งด้วยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้ผู้ปกครองนักเรียนเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนแปลกแยกจากนักเรียนอื่นแต่ควรใช้วิธีชี้แจงเสนอแนะและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น¹⁵

จากการศึกษาของสถาบันต่างๆ ได้มีความเห็นถึงลักษณะของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีลักษณะดังต่อไปนี้

กรมสุขภาพจิต กล่าวว่ากลุ่มเสี่ยงหมายถึงลักษณะกลุ่มคนที่มีหลักฐานพอจะเชื่อได้ว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหามากกว่าบุคคลทั่วไปโดยที่คนกลุ่มนี้ยังไม่มีอาการหรือความผิดปกติ แต่ถ้าไม่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจะทำให้เกิดปัญหาภายหลังได้¹⁶

กรมสุขภาพจิต กล่าวว่านักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านยาเสพติดคือกลุ่มคนที่ใช้สารเสพติดเช่น บุหรี่ สุรา ัญชา ยาบ้า หรือสารเสพติดอื่นๆ ส่วนกลุ่มเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์คือกลุ่มที่มีลักษณะการจับคู่อยู่ด้วยกันอย่างชัดเจนแยกกลุ่มอยู่ด้วยกันสองต่อสองบ่อยครั้งหนีเรียนขาดเรียน โดยไม่มีเหตุผล¹⁷

ศูนย์สุขภาพจิตที่ 9 กล่าวว่ากลุ่มเสี่ยงหมายถึงกลุ่มที่ยังไม่ใช้ยาเสพติดแต่มีปัจจัยเสี่ยงจากสภาพของครอบครัวชุมชนและสังคมที่อยู่อาศัยมีส่วนที่จะทำให้กลุ่มเสี่ยงกลายเป็นกลุ่มเสพติดส่วนจังหวัดแพร่ได้ให้ความหมายของกลุ่มเสี่ยงดังนี้กลุ่มเสี่ยงหมายถึงบุคคลที่มีปัจจัยทั้งทางด้านบุคคล ครอบครัวชุมชนสังคมพร้อมที่จะทำให้นักเรียนใช้สารเสพติดบุคคลเหล่านี้ถ้าไม่สร้างภูมิคุ้มกันไว้มีโอกาสที่จะใช้สารเสพติดได้¹⁸

¹⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547), หน้า 44 – 46.

¹⁶ กรมสุขภาพจิต, คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป, 2544), หน้า 4.

¹⁷ กรมสุขภาพจิต, คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู, (กรุงเทพมหานคร : ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป, 2544), หน้า 151.

¹⁸ ศูนย์สุขภาพจิตที่ 9, สรุปผลการสัมมนาเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานยาเสพติดในเขต 9, สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2556, สืบค้นจาก <http://www.nakhonratchasima.go.th/policy/indexpolicy.htm>, หน้า 1-2

3. กลุ่มมีปัญหาคือนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

4. กลุ่มพิเศษคือนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันสภาพแวดล้อมเดียวกันซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถพิเศษนั้นอย่างเต็มศักยภาพ

สรุปจากการศึกษาจากนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยสรุปได้ว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึงการพิจารณาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล มาพิจารณาเพื่อจำแนกนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

2.2.3 การส่งเสริมนักเรียน

เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มมีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาและเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลายมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกล่าวถึงการส่งเสริมพัฒนานักเรียนว่าเป็นการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนและชุมชนคาดหวังต่อไปการส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนโดยจัดให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นคั้งสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆเช่นการรู้จักตนเองของนักเรียนการรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมมีทักษะการตัดสินใจทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิตเป็นต้นกิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกันการจัดกิจกรรมโฮมรูมนี้อาจ

ช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย

2. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) เป็นการพบกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองการประชุมผู้ปกครองจะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้นทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพมีความสามารถมากยิ่งขึ้นหรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน¹⁹ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กล่าวถึงการส่งเสริมพัฒนานักเรียนว่าเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มคัดกรองไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้นได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไปการส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือการจัดกิจกรรมโฮมรูมการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน²⁰

โรงเรียนมะค่าวิทยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 1 ได้เสนอแนะกิจกรรมในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนควรมีกิจกรรมเหล่านี้คือกิจกรรมโฮมรูมกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนกิจกรรมส่งเสริมคนดีที่ม.ว. กิจกรรมประชาสัมพันธ์กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

¹⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) 2547), หน้า 48.

²⁰สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคมเส้นทางสู่ครูมืออาชีพ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546), หน้า 3.

กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทยกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์กิจกรรมด้านยาเสพติดกิจกรรมรู้จักัญญาและกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย²¹

สรุปจากการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน หมายถึงการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้สามารถพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสูงสุดตามศักยภาพ สำหรับกลุ่มปกติต้องพัฒนาให้ดีขึ้นส่วนกลุ่มเสี่ยงต้องจัดกิจกรรมไม่ให้นักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีปัญหาในอนาคต

2.2.4 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

การให้ความเอาใจใส่ของครูกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

ประเวศตันติพิวัฒนสกุลกล่าวว่าการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานั้นต้องอาศัยหลายมุมมองและวิธีการที่หลากหลายปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานคือปัญหาระดับนโยบายและโครงสร้างรวมถึงการขาดข้อมูลวัฒนธรรมของกลุ่มวัยรุ่นประสบการณ์ของวิธีการในการแก้้ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของวัยรุ่นคือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ²²

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญกล่าวว่ามีมาตรการในการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในสังคมปัจจุบันมีดังนี้

1. ครอบครัวหรือผู้ปกครองต้องให้ความรักและความอบอุ่นแก่ลูกหลานความรักของพ่อแม่การเลี้ยงดูของพ่อแม่วินัยของพ่อแม่และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของพ่อแม่มีส่วนสร้างบุคลิกภาพและค่านิยมรวมถึงแบบแผนพฤติกรรมในเรื่องเพศให้แก่เด็กพ่อแม่ผู้ปกครองต้องทำตัว

²¹โรงเรียนมะค่าวิทยา, คู่มือปฏิบัติงานโครงการพัฒนาเชิงระบบเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้และคุณภาพโรงเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, (นครราชสีมา : นครราชสีมาโรงเรียนฯ, 2548), หน้า 3.

²²ประเวศ ตันติพิวัฒนสกุล, พฤติกรรมกับปัญหาเอดส์ในการสัมมนาระบาดวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 16, สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2556, สืบค้นจาก <http://epid.moph.go.th/weekly/WESR47/>

เป็นแบบอย่างที่ดีเยาวชนอยู่ในวัยที่ต้องมีตัวแบบที่ดีเพื่อเขาจะได้เลียนแบบพฤติกรรมเช่นในเรื่อง การวางตัวต่อเพศตรงข้ามความมั่นคงทางอารมณ์ความเชื่อสัจย์ต่อการให้เกียรติซึ่งกันและกันในการใช้ชีวิตคู่ของพ่อแม่

2. การปลูกฝังค่านิยมเรื่องเพศที่ถูกต้องให้แก่ลูกหลานพ่อแม่หรือผู้ปกครองปลูกฝังค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีในเรื่องเพศเช่นผู้หญิงให้รักนวลสงวนตัวผู้ชายให้เกียรติผู้หญิงรู้จักความ รับผิดชอบ

3. พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเข้าใจลักษณะธรรมชาติและความต้องการของวัยรุ่นพ่อแม่ควรมี การศึกษาพัฒนาการในช่วงวัยต่างๆของลูกหลานเช่นพ่อแม่ต้องเข้าใจว่าวัยรุ่นต้องการอิสระความ เป็นส่วนตัวการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นต้นพ่อแม่จึงต้องทำการศึกษาเพื่อลดช่องว่างระหว่างวัย ระหว่างพ่อแม่กับลูก

4. ครอบครัวมีการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยช่วยให้วัยรุ่นแสดงลักษณะความเป็นตัวของ ตัวเองมีการปรับตัวทางสังคมที่ดีเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพและปรองดองกับพ่อแม่ของเขาจะ มีปัญหานอกบ้านน้อยกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

5. เลือกหรือคัดกรองสื่อต่างๆเช่นโทรทัศน์วิทยุอินเทอร์เน็ตให้อยู่ในขอบข่ายที่เหมาะสม ไม่ล่อแหลมจนเกินไปถ้าสื่อใดๆที่ออกมาเห็นว่าไม่สมควรพ่อแม่ควรให้ข้อมูลย้อนกลับให้ความรู้ คำอธิบายชี้ให้เห็นคุณและโทษของข้อมูลจากสื่ออื่นๆ

6. การสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่นการอ่านหนังสือการออกกำลังกายการเล่นดนตรี เป็นต้น

7. กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากพ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรทำความรู้จักสนิท สนมกับกลุ่มเพื่อนของลูกหลานและคอยสอนให้เยาวชนเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะเป็น กัลยาณมิตร²³

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกล่าวว่ามีมาตรการในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาให้กับนักเรียนที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการคือ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้นเป็นการให้การช่วยเหลือเพื่อผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลงทั้ง ด้านความรู้สึกลึกความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียนโดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ทั้งนี้ครูที่ปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียน

²³ สำนักวิจัยเอแบคโพลล์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, รายงานการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาเด็กหนี เรียน, สืบค้นจาก www.abacpoll.com, 2549.

เพื่อให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจกล้าที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อครูที่ปรึกษาจะได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากรมสามัญศึกษามีแนวทางการจัดกิจกรรม 5 แนวทางที่จำเป็นคือ

- 2.1 การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.2 การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม
- 2.3 การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
- 2.4 การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
- 2.5 การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนมีหลายวิธีได้แก่การให้คำปรึกษาเบื้องต้นการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาและการติดตามดูแลช่วยเหลือครูจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาโดยใช้เครื่องมือคือแบบบันทึกการให้คำปรึกษาแบบบันทึกผลการประสานและช่วยเหลือนักเรียนแบบบันทึกการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นต้นการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งและจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรวมทั้งผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดคิดแนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนทำได้หลายรูปแบบซึ่งอาจใช้วิธีการลงโทษเพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความผิดที่ได้กระทำไปหรืออาจใช้วิธีการเห็นอกเห็นใจประนีประนอมให้กำลังใจหรือเสริมแรงเพื่อให้เห็นว่าพฤติกรรมที่ไม่ดีเหล่านั้นนักเรียนต้องเลิกประพฤติปฏิบัติด้วยความเต็มใจจึงจะสามารถแก้ไขพฤติกรรมนั้นได้อย่างยั่งยืนการพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมครูที่ปรึกษาจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะปัญหาบุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคนสภาพของชั้นเรียน โรงเรียนและชุมชนด้วยและข้อมูลที่ครูที่ปรึกษาพึงตระหนักอย่างยิ่งคือการรักษาความลับของนักเรียนเรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือต้องไม่นำไปเปิดเผยวันแต่เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยต้องไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นลักษณะที่ทำให้เกียรตินักเรียนกระบวนการป้องกันแก้ไขวิกฤตความรุนแรงให้กับนักเรียนนักศึกษาควรดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นปลอดภัยด้วยวิถีประชาธิปไตยโดยใช้วิธีการเสริมแรงจิตใจใฝ่สำเร็จให้รักและเห็นคุณค่าในตัวเองสร้างนิสัยใฝ่อนาคตตลอดดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมปกป้องสิทธิในการแสดงความคิดเห็นปรับระบบและขยายเวลาจัดกิจกรรมและบริการในโรงเรียนขจัดจุดอ่อนแหลมเสี่ยงภัยพัฒนาระบบการแนะแนวและให้คำปรึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนของสังคมให้เข้มแข็งจริงจังขั้นตอนที่ 2 เรียนรู้และเฝ้าระวังสัญญาณเตือนภัยโดยใช้

วิธีการอบรมพัฒนาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมที่ต่อสัญญาเตือนภัยและแนวทางการเฝ้าระวังยับยั้งป้องกันกำหนดแผนงานขั้นตอนวิธีปฏิบัติเพื่อจัดการกับสัญญาเตือนภัย

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการยับยั้งช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งสัญญาเตือนภัยก่อนเหตุรุนแรงโดยใช้วิธีประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดการใช้ความรุนแรงจัดโปรแกรมฝึกทักษะลดความขัดแย้งให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงจัดทำแผนแก้ไขปัญหาฉุกเฉินรณรงค์ให้ผู้ปกครองและบุคคลใกล้ชิดเก็บรักษาอาวุธและสื่อกระตุ้นการใช้ความรุนแรงให้อยู่ในที่มืดซิด

ขั้นตอนที่ 4 เตรียมการยับยั้งแทรกแซงระหว่างเกิดเหตุวิกฤตความรุนแรง (การขู่วางระเบิด, การใช้อาวุธ, การวางเพลิง, การต่อสู้ทะเลาะวิวาท, การถ่มน้ำลายใส่, การถ่มน้ำลายใส่, การล่อลวงลอบสังหาร) โดยใช้วิธีกำหนดมาตรการขั้นตอนการอพยพเคลื่อนย้ายนักเรียนอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการประสานการปฏิบัติรับมือเหตุวิกฤตวางระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนจัดระบบรักษาความปลอดภัยฉุกเฉินฝึกซ้อมปฏิบัติการรับมือกับเหตุฉุกเฉิน

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการกับสถานการณ์หลังเหตุวิกฤตโดยใช้วิธีร่วมศึกษาทำความเข้าใจปฏิกิริยาของบุคคลเมื่อเผชิญความเครียดความกลัวและการสูญเสียช่วยเหลือผู้ปกครองให้เข้าใจปฏิกิริยาของบุตรหลานต่อเหตุการณ์รุนแรงและการปลอบขวัญช่วยเหลือให้การบำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจนักเรียนช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้ายจากเหตุการณ์รุนแรงและครอบครัว²⁴

สรุปการศึกษาจากนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามาถึงการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา ตลอดจนการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาบุคลิกลักษณะและสภาพแวดล้อมของนักเรียนแต่ละคน

2.2.5 การส่งต่อนักเรียน

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ของครูที่ปรึกษาอาจมีปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือนักเรียนแล้วมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนอย่างถูกต้องและรวดเร็วหากปล่อยให้ปัญหานั้นเป็นบอบบาทหน้าที่ของครูที่

²⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) 2547), หน้า 49 – 50.

ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นอาจลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

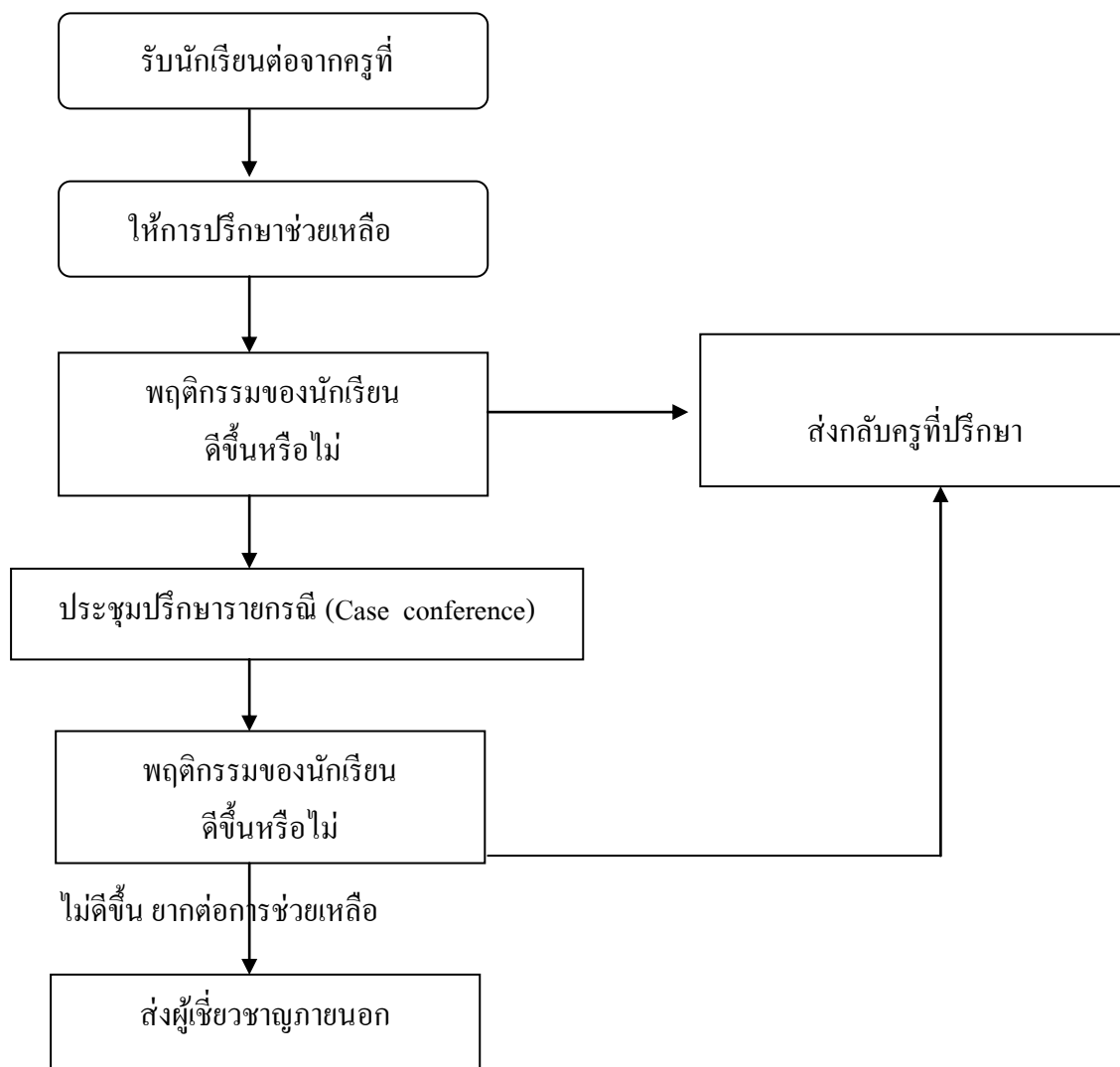
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกล่าวว่าการส่งต่อนักเรียนเพื่อการช่วยเหลือนั้นครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการการรู้จักนักเรียนหรือการคัดกรองก็ได้ขึ้นอยู่กับกรณีปัญหาของนักเรียน กำหนดแนวทางในการส่งต่อนักเรียนไว้ 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนว หรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีก ก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน ดังแผนภูมิแสดงกระบวนการดำเนินงาน ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.1 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนของอาจารย์แนะแนว ฝ่ายปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกล่าวว่าการส่งต่อนักเรียนไปพบครูอื่นๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้นมีแนวทางในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษาดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมไม่ดีขึ้นหรือแย่ลงแม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใดๆ
2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษาเช่นนัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอให้ทำกิจกรรมก็ไม่ให้ความร่วมมือใดๆ

3. ปัญหาของนักเรียนเป็นเรื่องเฉพาะด้านเช่นเกี่ยวกับความรู้สึกความซับซ้อนของสภาพจิตใจจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยาควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป²⁵

เช่นเดียวกับกรมสุขภาพจิตที่กล่าวว่าในการส่งต่อนักเรียนนั้นมีแนวทางในการส่งต่อดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้า
2. สรุปรายชื่อข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมารวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือให้ผู้รับช่วงการช่วยเหลือนักเรียนทราบโดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง
3. ครูที่ปรึกษาต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ระมัดระวังไม่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิดกังวลหรือโกรธแต่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบกับครูที่จะช่วยเหลือ
4. ครูที่ปรึกษานัดแนะวันเวลาสถานที่นัดพบกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย
5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ²⁶

โรงเรียนอำนาจเจริญ กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนมีปัญหาบางปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็จัดการส่งต่อโดยแบ่งเป็นส่งต่อภายในและส่งต่อนอกจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงและส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มปกติมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น²⁷

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกล่าวว่าการส่งต่อนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาตามกระบวนการการป้องกันและช่วยเหลือ นักเรียนนั้นในกรณีที่ปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็

²⁵สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547), หน้า 32.

²⁶กรมสุขภาพจิต, คู่มือครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, (กรุงเทพมหานคร : ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป, 2544), หน้า 38 – 39.

²⁷โรงเรียนอำนาจเจริญ, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สืบค้นจาก <http://www.anc.ac.th/chilcare.html>, 2548.

ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกรณีที่มีเด็กมีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะเด็กที่มีความต้องการพิเศษเด็กด้อยโอกาสก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องทางและรวดเร็วขึ้น²⁸

สรุปการศึกษาจากโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการ ส่งต่อเป็นการส่งต่อหมายถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหารุนแรงที่ ครูที่ปรึกษาไม่ สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้โดยลำพังจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นงานแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์จิตแพทย์ให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหานักเรียน

จากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กล่าวมาผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติงานโดยมี ขั้นตอน การดำเนินงานแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ ซึ่งแต่ละขั้นตอนก็จะแตกต่างกัน ออกไป โดยมีเครื่องมือในการทำงานอย่างชัดเจน มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่ เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอกรวมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน เพื่อส่งเสริม ป้องกันและ การแก้ไขปัญหานักเรียนในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่อันพึงประสงค์ต่อไป

2.3 บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทบาทและหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

2.3.1 บทบาทของคณะกรรมการอำนวยการ มีดังนี้

2.3.1.1 ส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อน และผดุงระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

2.3.1.2 สร้างขวัญกำลังใจ และพัฒนาบุคลากร

2.3.1.3 เป็นผู้นำในการฝึก ผลิต บุคลากรภารกิจ โดยรวมของสถานศึกษา

2.3.1.4 ประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย

2.3.1.5 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

²⁸สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547), หน้า 51 – 52.

2.3.2 บทบาทของหัวหน้าระดับ / รองหัวหน้าระดับชั้น มีดังนี้

- 2.3.2.1 ติดตาม กำกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
- 2.3.2.2 ประสานงานของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.3.2.3 จัดประชุมครูในระดับ เพื่อประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.3.2.4 จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาเป็นกรณี (Case Conference)
- 2.3.2.5 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและจัดทำรายงาน ประเมินระดับ ส่งผู้บริหาร โดยผ่านทีมงาน
- 2.3.2.6 อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3.3 บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น มีดังนี้

- 2.3.3.1 ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการรวบรวมข้อมูลจำแนก จัดกลุ่มผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

การคัดกรองนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกจัดกลุ่มผู้เรียน เช่น กลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาต้องการช่วยเหลือ โดยเร่งด่วน (จำนวนกลุ่มและเกณฑ์ในการคัดกรองอยู่ในดุลยพินิจของโรงเรียน)

ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยจัดกิจกรรม โครงการ โครงการ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะในการดำรงชีวิต

การป้องกันและแก้ไขปัญหา ดูแลให้คำปรึกษากรณีปัญหาที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อนทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

การส่งต่อ กรณีปัญหาของนักเรียนซับซ้อน ให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนวฝ่ายปกครอง หรือผู้มีทักษะ ความสามารถตรงกับลักษณะปัญหา

- 2.3.3.2 พัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาการแนะแนวและการให้การศึกษา

2.3.3.3 ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี

2.3.3.4 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งหัวหน้าระดับ

2.3.3.5 อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3.4 บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว มีดังนี้

- 2.3.4.1 นิเทศ สนับสนุนและเป็นแกนหลักแก่ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ในการให้ความรู้ เทคนิค วิธีการ และกระบวนการตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในประเด็นสำคัญ ต่อไปนี้

1) เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือ เพื่อการรู้จักและเข้าใจผู้เรียน รวมทั้งการคัดกรอง จัดกลุ่มผู้เรียน การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เช่น การใช้ระเบียบวาระแบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์

2) เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรม โฮมรูม การประชุมชั้นเรียน และกิจกรรม สำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มคัดกรอง

3) ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะของผู้เรียนกลุ่มพิเศษ ประเภทต่างๆ และเสนอแนะแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา

2.3.4.2 ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน (ในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการช่วยเหลือ) ผู้ปกครอง และผู้ขอรับบริการทั่วไป

2.3.4.3 ประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นระบบ “เครือข่าย” ในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3.4.4 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในคาบแนะแนว

2.3.4.5 ให้บริการต่างๆ หรือจัดทำโครงการ กิจกรรมกลุ่มต่างๆ ให้กับนักเรียนซึ่ง เป็นการสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3.4.6 ร่วมประชุมปรึกษาปัญหาหารือ

2.3.4.7 ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหายากต่อการช่วยเหลือของครูแนะแนว ให้ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียน

2.3.4.8 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือ หัวหน้าระดับการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการเด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ²⁹

2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

ที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอนางรอง อำเภอปะคำ อำเภอหนองกี่ อำเภอหนองหงส์ อำเภอโนนสุวรรณอำเภอโนนดินแดง อำเภอละหานทราย และอำเภอเฉลิมพระเกียรติจำนวน 216 โรงเรียน โรงเรียนเอกชนจำนวน 14 โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่สอนระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา

²⁹ กระทรวงศึกษาธิการ, จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ, (กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2546), หน้า 24 -26.

มัธยมศึกษาและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยมีที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เลขที่ 110 ถนนสืบสหายอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31110 อยู่ห่างจาก จังหวัดบุรีรัมย์ประมาณ 55 กิโลเมตร โทร. 0-4463-209830³⁰

ข้อมูลพื้นฐาน

มีจำนวน 8 อำเภอประกอบด้วย อำเภอนางรอง อำเภอปะคำ อำเภอหนองกี่ อำเภอหนองหงส์ อำเภอโนนสุวรรณอำเภอนดินแดง อำเภอละหานทราย และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จำนวน โรงเรียนในสังกัด 216 โรงเรียน และ โรงเรียนเอกชน 14 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 230 โรงเรียน จำนวน นักเรียน 77,463 คน จำนวนบุคลากร 3,900 คน จำนวนประชากร 338,410 คน

วิสัยทัศน์ (Vision) :

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เป็นองค์กรหลักในการจัดส่งเสริม สนับสนุนประสานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึง และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา พัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

พันธกิจ (Mission) :

1. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ประชากรวัยเรียนทุกคน ให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีความรู้และคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา ด้วยระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของ บุคคล ครอบครัว เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

เป้าประสงค์ (Goals) :

ด้านโอกาสทางการศึกษา

1. ประชากรในวัยเรียนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม ทัดถึงและได้รับโอกาสในการศึกษาปฐมวัยอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ
2. ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัยอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ตามลักษณะของผู้เรียนแต่ละกลุ่มและประเภท

ด้านคุณภาพการศึกษา

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเต็มตามศักยภาพ

---

³⁰สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3, แผนปฏิบัติการประจำปี, 2554, หน้า 18-20,

2. ครูผู้สอนมีจำนวนเพียงพอและสามารถจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในและได้รับการรองรับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และสถานศึกษา ตลอดจนองค์คณะบุคคลตามกฎหมาย มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน

กลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ได้ปรับแนวทางและกลยุทธ์ การบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552-2554 และเลือกใช้กลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางและกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทั้งระบบ

กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยพอที่จะสรุปได้ว่าสถานศึกษาเป็นองค์การหลักที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างเยาวชนให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและ ประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและความเมตตาที่มีต่อศิษย์ และความภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญเติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไปและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญหนา ศรีลาตเลา ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดงจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่าการพัฒนาสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการการนิเทศซึ่งรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกการสังเกตการสัมภาษณ์การทำแบบทดสอบทำให้บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบกล่าวคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมนักเรียนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนการส่งต่อชัดเจนยิ่งขึ้นแต่ยังมีปัญหาอยู่ส่วนหนึ่งนั่นคือครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนบางคนยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานบางชั้นตอนจึงมีการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมและนิเทศกำกับติดตามจนทำให้บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจสามารถดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดีและนำสู่การปฏิบัติได้ตามขั้นตอนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน³¹

ทวีศักดิ์ สนธิ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสวายวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่าพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการและการนิเทศเทคนิคการให้คำปรึกษาทำให้ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะมีความเข้าใจในเรื่องของการรู้จักนักเรียนรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียนได้ดีขึ้นแต่ยังไม่สามารถที่จะประสานงานและสื่อสารในการส่งต่อนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบมีส่วนร่วมโดยมีผู้นิเทศเป็นคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนจากการประชุมสรุปผลการพัฒนาส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนได้ดีขึ้นและเมื่อวางระบบการทำงานให้ชัดเจนทุกชั้นตอนครูสามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาทหน้าที่ได้ชัดเจนถูกต้องและรวดเร็วสามารถ

---

³¹บุญหนา ศรีลาตเลา, “การพัฒนาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์”, รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2550, 98 หน้า.

ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องและส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาได้อย่างทันท่วงที่เป็นผลดีต่อการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้³²

ประเสริฐ สวนจันทร์ ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

2. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งของบุคลากรในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน ด้านการคัดกรอง นักเรียนเพียงด้านเดียวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ³³

โซว์นันต์ มารุตวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่าครูที่ปรึกษาทุกคนมีความเข้าใจในบทบาทและระบบปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาทุกคนมีความเข้าใจในบทบาทและระบบปฏิบัติงาน

---

³²ทวีศักดิ์ สนธิ, “การพัฒนาครูที่ปรึกษาด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสวายวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์”, รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2551, 106 หน้า.

³³ประเสริฐ สวนจันทร์, “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1”, งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา), 2553 , 136 หน้า.

ของครูที่ปรึกษาและเกิดความตระหนักในการที่จะช่วยแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมีความชัดเจนเป็นระบบ³⁴

ณรงค์ชัย સાໂພຣວັລຢ໌ ได้วิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การป้องกันและการแก้ไขปัญหา การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อนักเรียน และการส่งเสริมนักเรียน มีปัญหาปานกลาง ยกเว้น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีปัญหาน้อยที่สุด ได้เสนอแนะให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีคณะกรรมการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ ให้โรงเรียนพัฒนาระบบสารสนเทศ มีความพร้อมด้านเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ในการดำเนินงาน มีการประชาสัมพันธ์ และควรจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในส่วนของความพึงพอใจของนักเรียนพบว่าในภาพรวมนักเรียนพอใจในครูประจำชั้นที่เกี่ยวข้องในด้านนักเรียนและด้านการดำเนินงานของโรงเรียนมาก³⁵

รุจิราภรณ์ คำศิลา ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและระดับช่วงชั้นทั้ง โดยรวมและรายด้านพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนวมีปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน³⁶

---

³⁴ประเสริฐ สวนจันทร์, “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1”, งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา), 2553 ,124 หน้า.

³⁵ณรงค์ સાໂພຣວັລຢ໌, “การติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2546, 159 หน้า.

³⁶รุจิราภรณ์ คำศิลา , “สภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2552, 227 หน้า.

มธุริน แผลงจันทิก ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคัดกรองนักเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด³⁷

จรรววรรณรัตน์มาลี ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการ ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 กลุ่ม ตัวอย่างเป็นข้าราชการครู เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ส่วนมากปฏิบัติ (ร้อยละ 64.16 เมื่อเรียงลำดับการ ปฏิบัติจากมากไปน้อย ได้คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการ ส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาตามลำดับ

2. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำได้ คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือ นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

3. ข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่มี สถานภาพในการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน และอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหา การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ ข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านการส่งต่อนักเรียนมากกว่าข้าราชการครูในโรงเรียน ขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียนที่มีผลต่อการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยรวม³⁸

³⁷มธุริน แผลงจันทิก, “การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ), 2554, 114 หน้า.

³⁸จรรววรรณรัตน์มาลี, “สภาพและปัญหาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3”, รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2547, 138 หน้า.

พลพรรณ์ ภูสีดวง ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดย ภาพรวมและรายด้านมีระดับปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01³⁹

ยุทธนา เรื่องไพศาล ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า

ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาชายและครูที่ปรึกษาหญิง อยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระหว่างความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาชายกับครูที่ปรึกษาหญิงไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำคัญในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่โรงเรียนควร จัดเวลาและความสะดวกให้ครูในการเยี่ยมบ้าน โรงเรียนควรคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลนักเรียน หลากๆ ด้าน โรงเรียนควรจัดให้มีการให้ความรู้ ทำความเข้าใจให้กับครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมก่อน เรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน โรงเรียนควรพัฒนาครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ทักษะ ตลอดจนทั้ง เทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และครูที่ปรึกษาควรพยายามแก้ไขปัญหาให้นักเรียนก่อนการ ส่งต่อ⁴⁰

วิชิต รุ่งศรีทอง ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน⁴¹

³⁹พลพรรณ์ ภูสีดวง, “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยอีสาน, 2553, 115 หน้า.

⁴⁰ยุทธนา เรื่องไพศาล, “ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี”, งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2547, 85หน้า.

⁴¹วิชิต รุ่งศรีทอง, “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา), 2545, 110 หน้า.

เพ็ญศรี นิตยา ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือทั้งรายด้านและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน⁴²

สุรัชต์ ชาตะรักษ์ ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน⁴³

วีรพงษ์ เจริญไชย ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าสภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน⁴⁴

สุภาพ อัยยะ ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความคิดเห็นด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ไม่แตกต่างกัน⁴⁵

---

⁴²เพ็ญศรี นิตยา, “สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย), 2551, 136 หน้า.

⁴³สุรัชต์ ชาตะรักษ์, “การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา บัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2550, 156 หน้า.

⁴⁴วีรพงษ์ เจริญไชย, “สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร),2552,148หน้า.

⁴⁵สุภาพ อัยยะ, “ สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,(บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย), 2552, 108 หน้า.

ธีรภัทร สำเภา ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน คณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน⁴⁶

สุรินทร์ โพธิ์เหมือน ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน⁴⁷

จักรี โพธิ์สำนัก ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่ว เขต 2 พบว่าปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05⁴⁸

สมศักดิ์ วรรณศิริ ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากเพราะว่าบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนนั้นมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการวางแผนกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานร่วมกัน และมีความตระหนักถึงความสำคัญที่จะดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายใน โรงเรียนและนอก

⁴⁶ นายธีรภัทร สำเภา, “สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนครพนม), 2553, 125 หน้า.

⁴⁷ สุรินทร์ โพธิ์เหมือน, “ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์), 2553, 158 หน้า.

⁴⁸ จักรี โพธิ์สำนัก, “ปัญหาและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่ว เขต 2”, งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2550, 73 หน้า.

โรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการกิจกรรมเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ที่มาจากคณะกรรมการ โรงเรียนนั้นมีบทบาทหน้าที่ กำกับ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเท่านั้น ไม่ได้ร่วมลงมือปฏิบัติกับผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน เป็นเพียงผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังนั้นจึงทำให้ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนที่มาจากคณะกรรมการ โรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน⁴⁹

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน คือปัญหาและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัญหาทางสังคมของนักเรียน งานวิจัยที่ทำให้เด็กมีปัญหาและลักษณะของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก ปัญหาด้านวินัย การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ความต้องการของนักเรียน สิ่งสำคัญ คือครูที่ปรึกษาสามารถดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในด้านต่าง ๆ รวมถึงเป็นผู้บุคคลดี ใจกว้าง มีความยุติธรรมในการดูแลเอาใจใส่นักเรียน ส่วนที่สำคัญการ จัดกระบวนการบริหารภายในโรงเรียนให้เป็นระบบที่สามารถแก้ไขปัญหาได้และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบการปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้แก้ไขตามพฤติกรรมที่เหมาะสม มีกฎระเบียบในการลงโทษนักเรียนในเชิงบวก ไม่ใช่การจับผิดแต่เป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียนได้ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง และที่สำคัญคือ พ่อ แม่ ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี จึงมีส่วนทำให้ พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไป

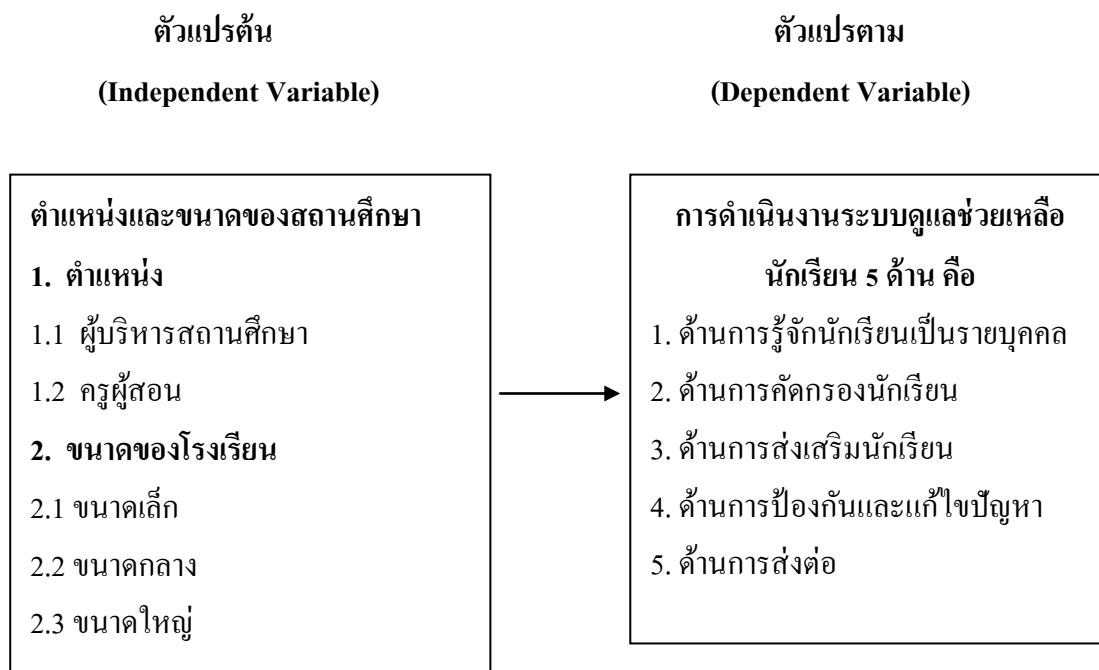
ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักวิชาการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการ ดูแล ส่งเสริม ปกป้อง แก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและ ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ทั้ง 5 ด้านของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ด้านรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการ ส่งต่อ ว่ามีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับใดและมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาด เล็ก กลาง ใหญ่ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

⁴⁹สมศักดิ์ วรรณศิริ, “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอน ในระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1”, วิทยานิพนธ์ครุ- ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม) , 2550 , 88 หน้า.

เขต 3 และโรงเรียนใกล้เคียง สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3 โดยจำแนกตามสถานภาพของบุคลากร คือผู้บริหาร ครู และขนาดของโรงเรียนเพื่อนำมาเป็นตัวแปรต้นในกลุ่มเมื่อครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมส่งเสริมสุขภาพจิตร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกเป็น 5 ด้าน

แผนภาพที่ 2.2 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในครั้งนี้เป็นการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งจากสถิติปีการศึกษา 2555 มีจำนวน 2,996 คน¹

3.1.2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

จากประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 2,996 คนผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคซีและมอร์แกน(Krejcie & Morgan)² เป็นเกณฑ์กำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คนและเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายไปตามสัดส่วนของประชากรในโรงเรียนแต่ละขนาดผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

---

¹สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3, ข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา 2555, (บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3, 2555), หน้า 12.

²บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น แก้ไขเพิ่มเติม , พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545), หน้า 53.

ตามสัดส่วนของประชากร ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนแต่ละขนาดดังตารางที่ 3.1 และวิธีการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนแต่ละขนาดผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555

ขนาดโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
ขนาดเล็ก	77	501	578	9	57	66
ขนาดกลาง	94	1,043	1,137	10	119	129
ขนาดใหญ่	110	1,171	1,281	13	133	146
รวม	281	2,715	2,996	32	309	341

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่สถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ใน 5 ด้านดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดปานกลางน้อยและน้อยที่สุดตามวิธีการของลิเคอร์ท Likertซึ่งมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ³

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับการเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยให้ได้ตามลักษณะที่กล่าวถึงข้างต้นผู้วิจัยได้มีการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ในบทที่ 2 มีการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 5 ด้านไว้ในบทที่ 1 แล้วสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละด้านให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้แต่ละด้านนั้น ได้ข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมี 8 ข้อ 2) ด้านการคัดกรองนักเรียนมี 8 ข้อ 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียนมี 8 ข้อ 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มี 8 ข้อ และ 4) ด้านการส่งต่อมี 8 ข้อ

3.3.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.2.1 การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะผู้วิจัยนำหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านคือ 1) นายวรพันธุ์ พลเดชเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 2) นางเกศวรรณ พลเดช เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและด้านภาษาไทยและ 3) นายสมศักดิ์ อ้นภักดี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ในแต่ละด้านตามแนวคิดการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency: IOC) ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อคำถาม

---

³บุญชมศรีสะอาด, “การวิจัยเบื้องต้น”, ฉบับปรับปรุงใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2553), หน้า 209.

(Item) ในแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 เป็นค่าที่สูงกว่าเกณฑ์ 0.50 ทุกข้อคำถาม แสดงว่าข้อคำถามนั้นๆ มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้

3.3.2.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) จากบุคลากรในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 รายแล้วนำผลการทดลองใช้นั้นมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งพบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 และจำแนกเป็นรายด้านมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ความเหมาะสมที่ระดับ 0.92 – 1.00 ดังข้อมูลในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับและรายด้าน

ด้านที่	แบบสอบถามรายด้าน	ค่าความเชื่อมั่น
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	0.92
2.	ด้านการคัดกรองนักเรียน	0.93
3.	ด้านการส่งเสริมนักเรียน	0.92
4.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	0.93
5.	ด้านการส่งต่อ	0.92
รวม		0.92

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือคือแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสานถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 เพื่อให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 อนุญาตเก็บข้อมูลพร้อมออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

3.4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษา

3.4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง บุคลากรในโรงเรียนซึ่งแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 341 ชุด ได้รับคืนครั้งที่ 1 จำนวน 320 ชุด จากนั้น ได้จัดส่งไปอีกโดยส่งไปทาง EMS จำนวน 21 ชุดพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ช่วยกรอกแบบสอบถามและได้พูดคุยทางโทรศัพท์กับผู้บริหารสถานศึกษาจากนั้นได้เดินทางไปเก็บแบบสอบถามที่ส่งไปทาง EMS ด้วยตนเองจนครบตามจำนวนที่ส่งไปใหม่จำนวน 21 ชุดรวมแล้ว ได้รับคืน 341 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100

3.4.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางการวิจัยสังคมศาสตร์มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า t-test, F-test เพื่อนำไปวิเคราะห์กับแบบสอบถามมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอแบบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 กับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างด้านสถานภาพโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านขนาดสถานศึกษาใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe' Method)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้สำหรับการทำวิจัยเรื่องนี้ได้แก่

3.6.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

3.6.2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่การทดสอบที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)ไว้ดังนี้ คือ “เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่ละด้านจำแนกตามสถานภาพของบุคลากร และขนาดของโรงเรียน

ในการนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำนวน 216 โรงเรียนจำนวนบุคลากร 2,996 คนได้กลุ่มตัวอย่าง 341 คนแล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปยังขนาดของโรงเรียนตามสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืนการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามจากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่ม
df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน ผลรวมกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean of Square)
Scheffe'	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความแตกต่างเป็นรายคู่
*	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P < 0.05$)
**	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($P < 0.01$)

4.2 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้จำนวน 341 คนได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 341 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถาม จากจำนวนทั้งหมดที่ส่งไปผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์แสดงสถานภาพของบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นค่าความถี่ค่าร้อยละปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไป	n	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	32	09.38
2. ครูผู้สอน	309	90.62
2. ขนาดโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	66	19.35
2. ขนาดกลาง	129	37.83
3. ขนาดใหญ่	146	42.82

จากตารางที่ 4.1 พบว่าบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คนเป็นผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 09.38) น้อยกว่าครูผู้สอน (ร้อยละ 90.62) และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มากที่สุด (ร้อยละ 42.82) รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 37.83) และน้อยที่สุดคือโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ 19.35)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจำแนกตามสถานภาพ 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

4.3.1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ภาพรวมและรายชื่อ

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมและรายชื่อดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.05	0.65	ปานกลาง
2.	ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำข้อมูลเป็นรายบุคคล	3.07	0.64	ปานกลาง
3.	ความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.03	0.70	ปานกลาง
4.	ความยุ่งยากในการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน	2.99	0.69	ปานกลาง
5.	ความชัดเจนของข้อมูลในระเบียบสะสมของนักเรียนแต่ละบุคคล	3.06	0.78	ปานกลาง
6.	ความยุ่งยากในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษา	3.12	0.80	ปานกลาง
7.	โรงเรียนจัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้าน	2.98	0.67	ปานกลาง
8.	ความร่วมมือของผู้ปกครอง นักเรียนในการให้ข้อมูลกับโรงเรียน	3.13	0.71	ปานกลาง
รวม		3.05	0.37	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

โดยมีข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความร่วมมือของผู้ปกครอง นักเรียนในการให้ข้อมูลกับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.13$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนจัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้าน ($\bar{X} = 2.98$)

จากข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรจัดอบรมนิเทศครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่รับผิดชอบ ตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือครู (ค่าความถี่เท่ากับ 62) 2) ควรลดภาระงานครูที่ปรึกษาไม่ควรเปลี่ยนครูที่ปรึกษาบ่อย (ค่าความถี่เท่ากับ 56) 3) ครูต้องรู้ปัญหาของนักเรียน และควรเยี่ยมบ้านอย่างสม่ำเสมอ (ค่าความถี่เท่ากับ 54)

4.3.1.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สถานภาพ						t	Sig
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน				
	n	$\bar{X}$	S.D	n	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	32	2.95	0.35	309	3.07	0.37	-2.00**	0.04

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยครูผู้สอนมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

4.3.1.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้าน
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน 3 ขนาดคือขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน
120 คนลงมา) , ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน) และขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301
คนขึ้นไป) โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว
(One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

	ค่าเฉลี่ยตามขนาด ของโรงเรียน			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่						
ด้านการรู้จัก นักเรียน รายบุคคล	3.16	2.96	3.03	ระหว่างกลุ่ม	2	2.44	1.22	9.26**	0.00
				ภายในกลุ่ม	338	38.36	0.13		
				รวม	340	40.81	-		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.4 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต
3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบ
ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ้
(Scheffe) ปราบกฎผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ขนาดของโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดของโรงเรียน		
		ขนาดเล็ก $\bar{X} = 3.16$	ขนาดกลาง $\bar{X} = 2.96$	ขนาดใหญ่ $\bar{X} = 3.02$
ขนาดเล็ก	3.16	-	0.20**	-0.13**
ขนาดกลาง	2.96	-	-	-0.07
ขนาดใหญ่	3.02	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.5 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นรายคู่ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีระดับการแสดงผลออกด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มากกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง

4.3.2 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียนจำแนกตามสถานภาพ 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

4.3.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในส่วนนี้เป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมและรายข้อดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน

ข้อที่	ด้านการคัดกรองนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ความชัดเจนของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน	3.46	0.66	ปานกลาง
2.	การมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนของครูที่ปรึกษา	3.28	0.68	ปานกลาง
3.	ความชัดเจนของตัวชี้วัดของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มความถูกต้องของผลการวิเคราะห์	3.37	0.78	ปานกลาง
4.	พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน	3.36	0.81	ปานกลาง
5.	พฤติกรรมนักเรียน ให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน	3.48	0.87	ปานกลาง
6.	การมีส่วนร่วมในการแบ่งกลุ่มนักเรียนจากผู้ปกครอง	2.84	0.81	ปานกลาง
7.	การเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา	2.30	0.84	น้อย
8.	การคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน	2.13	0.74	น้อย
รวม		3.03	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นการเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียน

ของครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 2.30$) และการคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลายๆ ด้าน ($\bar{X} = 2.13$)

โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 3.28$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลายๆด้าน ($\bar{X} = 2.13$)

จากข้อเสนอแนะแนวการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรมีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลมีการคัดเลือนักเรียน ควรพิจารณาหลายๆด้าน (ค่าความถี่เท่ากับ 60) 2) ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มควรมีเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน (ค่าความถี่เท่ากับ 52) 3) ควรมีการจัดอบรมครูเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน (ค่าความถี่เท่ากับ 45)

4.3.2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียนจำแนกตามสถานภาพ

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามสถานภาพโดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สถานภาพ						t	Sig
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน				
	n	$\bar{X}$	S.D	n	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการคัดกรองนักเรียน	32	2.91	0.37	309	3.04	0.38	-2.24*	0.02

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนมีความเห็นต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนมากกว่าความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

4.3.2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการคัดกรองจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน 3 ขนาดคือขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 120 คนลงมา) , ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน) และขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป) โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการคัดกรองจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

	ค่าเฉลี่ยตามขนาดของโรงเรียน			แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่						
ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.10	3.04	2.89	ระหว่างกลุ่ม	2	1.71	0.86	6.10**	0.00
				ภายในกลุ่ม	338	40.84	0.14		
				รวม	340	42.55	-		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.8 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบระดับการ

ดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ขนาดของโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดของโรงเรียน		
		ขนาดเล็ก $\bar{X} = 3.10$	ขนาดกลาง $\bar{X} = 3.04$	ขนาดใหญ่ $\bar{X} = 2.89$
ขนาดเล็ก	3.10	-	0.06**	-0.21**
ขนาดกลาง	3.04	-	-	0.15
ขนาดใหญ่	2.89	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.9 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นรายคู่ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีระดับการแสดงออกด้านการคัดกรอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน มากกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง

4.3.3 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ของ

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

4.3.3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในส่วนนี้เป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมและรายชื่อดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ข้อที่	ด้านการส่งเสริมนักเรียน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	การจัดกิจกรรมโฮมรูมและบันทึก	2.42	0.71	น้อย
2.	ความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของครูที่ปรึกษา	2.50	0.66	น้อย
3.	การให้ความสำคัญกับกิจกรรมก่อนเรียนของครูที่ปรึกษา	2.28	0.69	น้อย
4.	ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้กับนักเรียน	2.19	0.69	น้อย
5.	ความสนใจต่อกิจกรรมก่อนเรียนของนักเรียน	2.40	0.60	น้อย
6.	ความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน	2.57	0.57	ปานกลาง
7.	ความต่อเนื่องในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียน	2.71	0.60	ปานกลาง
8.	ความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน	2.73	0.62	ปานกลาง
รวม		2.48	0.28	น้อย

จากตารางที่ 4.10 พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน ($\bar{X} = 2.57$) ความต่อเนื่องในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.71$) และความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.73$) อยู่ในระดับปานกลาง

โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.73$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้กับนักเรียน ($\bar{X} = 2.19$)

จากข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรสร้างความสำคัญในกิจกรรมโฮมรูมของครูและนักเรียนเพื่อสะท้อนความผูกพันระหว่างครูและนักเรียน (ค่าความถี่เท่ากับ 58) 2) ควรมีกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลายก้าวทันเทคโนโลยี (ค่าความถี่เท่ากับ 51) 3) การส่งเสริมนักเรียนไม่ต่อเนื่องไม่ชัดเจนไม่เป็นรูปธรรม นักเรียนไม่ค่อยแสดงออก (ค่าความถี่เท่ากับ 48)

4.3.3.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3
ด้านการส่งเสริมนักเรียนจำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	สถานภาพ						t	Sig
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน				
	n	$\bar{X}$	S.D	n	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการส่งเสริมนักเรียน	32	2.39	0.22	309	2.49	0.29	-2.07	0.60

จากตารางที่ 4.11 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

4.3.3.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกันจำแนกเป็น 3 ขนาดคือขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 120
คนลงมา) , ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน) และขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คน
ขึ้นไป) โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way
ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

	ค่าเฉลี่ยตามขนาด ของโรงเรียน			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่						
	ด้านการ ส่งเสริม นักเรียน	2.53	2.41						
				ภายในกลุ่ม	338	22.02	0.76		
				รวม	340	23.01	-		

จากตารางที่ 4.12 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนไม่แตกต่างกัน

4.3.4 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตาม สถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

4.3.4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ในส่วนนี้เป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมและรายชื่อดังแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์เขต 3

ข้อที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1.	การพัฒนาของโรงเรียนให้ครูมีความรู้ ทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	3.40	0.97	ปานกลาง
2.	มาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นที่การปฏิบัติจริง	3.34	0.83	ปานกลาง
3.	ความมีทักษะการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา	3.19	0.83	ปานกลาง
4.	ความต่อเนื่องในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา	3.26	0.87	ปานกลาง
5.	ความศรัทธาน่าเชื่อถือของนักเรียนต่อครูที่ปรึกษา	3.24	0.77	ปานกลาง
6.	การอุทิศตนในการแก้ปัญหานักเรียนของครูที่ปรึกษา	3.29	0.81	ปานกลาง
7.	สัมพันธภาพระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน	3.36	0.75	ปานกลาง
8.	วุฒิภาวะทางอารมณ์ของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	3.19	0.83	ปานกลาง
รวม		3.28	0.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายุ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาของโรงเรียนให้ครูมีความรู้ ทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ($\bar{X} = 3.40$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วุฒิภาวะทางอารมณ์ของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X} = 3.19$)

จากข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควร ติดตามอย่างใกล้ชิดและร่วมมือกับผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (ค่าความถี่เท่ากับ 60) 2) ควรส่งเสริมนักเรียนทำกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด (ค่าความถี่เท่ากับ 54) 3) ควร จัดครูเข้าอบรมทักษะและเทคนิค การให้ครูที่ปรึกษาแก่นักเรียนเพื่อให้มีการป้องกันและแก้ไขอย่าง เป็นระบบ (ค่าความถี่เท่ากับ 47)

4.3.4.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาลงกวดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตาม สถานภาพ

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาลงกวดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	สถานภาพ						t	Sig
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน				
	n	$\bar{X}$	S.D	n	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	32	3.09	0.61	309	3.32	0.59	-2.41	0.57

จากตารางที่ 4.14 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหา ไม่แตกต่างกัน

4.3.4.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาลงกวดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกันจำแนกเป็น 3 ขนาดคือขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 120 คนลงมา) , ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน) และขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป) โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

	ค่าเฉลี่ยตามขนาด ของโรงเรียน			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่						
	ด้านการ ป้องกันและ แก้ไขปัญหา	3.50	3.29						
				ภายในกลุ่ม	338	88.02	0.30		
				รวม	340	103.90	-		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.15 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษาเขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จึงทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe) ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา เป็นรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ขนาดของโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดของโรงเรียน		
		ขนาดเล็ก $\bar{X} = 3.50$	ขนาดกลาง $\bar{X} = 3.29$	ขนาดใหญ่ $\bar{X} = 3.25$
ขนาดเล็ก	3.50	-	0.21**	0.25**
ขนาดกลาง	3.29	-	-	0.04
ขนาดใหญ่	3.25	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นรายคู่ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีระดับการแสดงออกด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มากกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง

4.3.5 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

4.3.5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในส่วนนี้เป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมและรายข้อดังแสดงในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ข้อที่	ด้านการส่งต่อ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	ความพร้อมของนักเรียนในการรับความช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาและบุคลากรอื่น	3.36	0.75	ปานกลาง
2.	ความพยายามของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหา นักเรียนก่อนการส่งต่อ	3.19	0.83	ปานกลาง
3.	วิธีการของครูที่ปรึกษาในการจูงใจให้กับนักเรียน ยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ	3.28	0.67	ปานกลาง
4.	ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือ นักเรียนของครูที่ปรึกษา	3.37	0.74	ปานกลาง
5.	ความร่วมมือระหว่างครูแนะแนวกับครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหา นักเรียน	2.96	0.67	ปานกลาง
6.	ความมีทักษะของครูฝ่ายปกครองในการแก้ปัญหา นักเรียนส่งต่อ	2.76	0.84	ปานกลาง
7.	ข้อจำกัดเวลาเพื่อการแก้ปัญหานักเรียนของครู	2.68	0.73	ปานกลาง
8.	การประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	2.66	0.70	ปานกลาง
รวม		3.03	0.37	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 3.37$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.66$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติจริง (ค่าความถี่เท่ากับ 78) 2) ควรติดตามผลประสานงานระหว่างครูแนะแนวและครูที่ปรึกษารวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ค่าความถี่เท่ากับ 70) 3) ควรจัดส่งต่ออย่างเป็นระบบ (ค่าความถี่เท่ากับ 65)

4.3.5.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพโดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สถานภาพ						t	Sig
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน				
	n	$\bar{X}$	S.D	n	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการส่งต่อ	32	2.87	0.42	309	3.06	0.35	-2.39	0.70

ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.18 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน

4.3.5.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกันจำแนกเป็น 3 ขนาดคือขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 120 คนลงมา) , ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน) และขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป) โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

	ค่าเฉลี่ยตามขนาด ของโรงเรียน			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่						
	ด้านการส่งต่อ	3.15	3.00						
				ภายในกลุ่ม	338	36.87	0.13		
				รวม	340	39.90	-		

จากตารางที่ 4.19 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้านคือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 และเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่ละด้านจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำนวน 2,996 คนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 341 ซึ่งได้มาโดยวิธีการใช้ตารางสำเร็จรูปของของเคซีและมอร์แกน (Krejcie&Morgan) เป็นเกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นจำแนกตามขนาดของโรงเรียนตามสัดส่วนของประชากรและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 341 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถาม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรดังนี้ 1) ตัวแปรต้นได้แก่สถานภาพและขนาดของโรงเรียนสถานภาพจำแนกเป็น 2 กลุ่มคือผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน ส่วนขนาดของโรงเรียนจำแนกเป็น 3 กลุ่มคือ โรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนขนาดกลางและ โรงเรียนขนาดใหญ่ 2) ตัวแปรตามได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ตามกรอบแนวคิดจากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ด้านได้แก่ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนตอนที่ 1 แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิดเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่สถานภาพและขนาดของโรงเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ใน 5 ด้านดังนี้ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อโดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนสถิติอ้างอิงใช้ทดสอบที่ t-test , F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 สามารถสรุปผลดังนี้

5.1.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คนผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 341 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 32 คนคิดเป็นร้อยละ 09.38 เป็นครูผู้สอนจำนวน 309 คนคิดเป็นร้อยละ 90.62 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 146 คนคิดเป็นร้อยละ 42.82 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 129 คนคิดเป็นร้อยละ 37.83 และน้อยที่สุดคือโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 66 คนคิดเป็นร้อยละ 19.35

5.1.2 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

โดยมีข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความร่วมมือของผู้ปกครอง นักเรียนในการให้ข้อมูลกับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.13$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนจัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้าน ($\bar{X} = 2.98$)

จากข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

- 1) ควรจัดอบรมนิเทศครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่รับผิดชอบ ตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือครู (ค่าความถี่เท่ากับ 62) 2) ควรลดภาระงานครูที่ปรึกษาไม่ควรเปลี่ยนครูที่ปรึกษาบ่อย (ค่าความถี่เท่ากับ 56) 3) ครูต้องรู้ปัญหาของนักเรียน และควรเยี่ยมบ้านอย่างสม่ำเสมอ (ค่าความถี่เท่ากับ 54)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนมีระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นรายคู่ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีระดับการแสดงออกด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มากกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง

5.1.3 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียนและเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นการเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 2.30$) และการคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลายๆ ด้าน ($\bar{X} = 2.13$)

โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 3.28$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลายๆด้าน ($\bar{X} = 2.13$)

จากข้อเสนอแนะแนวการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรมี

ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียน ควรพิจารณาหลายๆด้าน (ค่าความถี่เท่ากับ 60) 2) ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มควรมีเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน (ค่าความถี่เท่ากับ 52) 3) ควรมีการจัดอบรมครูเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน (ค่าความถี่เท่ากับ 45)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนมีระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นรายคู่ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีระดับการแสดงผลออกด้านการคัดกรอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนมากกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง

5.1.4 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนและเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน ($\bar{X} = 2.57$) ความต่อเนื่องในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.71$) และความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.73$) อยู่ในระดับปานกลาง

โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.73$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้กับนักเรียน ($\bar{X} = 2.19$)

จากข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรสร้างความสำคัญในกิจกรรมโฮมรูมของครูและนักเรียนเพื่อสะท้อนความผูกพันระหว่างครูและนักเรียน (ค่าความถี่เท่ากับ 58) 2) ควรมิกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลายก้าวหน้าเทคโนโลยี (ค่าความถี่เท่ากับ 51) 3) การส่งเสริมนักเรียนไม่ต่อเนื่องไม่ชัดเจนไม่เป็นรูปธรรม นักเรียนไม่ค่อยแสดงออก (ค่าความถี่เท่ากับ 48)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าไม่แตกต่างกัน

5.1.5 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาของโรงเรียนให้ครูมีความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ($\bar{X} = 3.40$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วุฒิภาวะทางอารมณ์ของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X} = 3.19$)

จากข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรติดตามอย่างใกล้ชิดและร่วมมือกับผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (ค่าความถี่เท่ากับ 60) 2) ควรส่งเสริมนักเรียนทำกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด (ค่าความถี่เท่ากับ 54)

3) ควรจัดครูเข้าอบรมทักษะและเทคนิค การให้ครูที่ปรึกษาแก่นักเรียนเพื่อให้มีการป้องกันและแก้ไขอย่างเป็นระบบ (ค่าความถี่เท่ากับ 47)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นรายคู่ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีระดับการแสดงผลออกด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามากกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง

5.1.6 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการส่งต่อและเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 3.37$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.66$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติจริง (ค่าความถี่เท่ากับ 78) 2) ควรติดตามผลประสานงานระหว่างครูแนะแนวและครูที่ปรึกษารวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ค่าความถี่เท่ากับ 70) 3) ควรจัดส่งต่ออย่างเป็นระบบ (ค่าความถี่เท่ากับ 65)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าไม่แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ด้านดังนี้

5.2.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

5.2.1.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ครูที่ปรึกษา บุคลากรไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในการให้ข้อมูลในการให้ข้อมูลกับโรงเรียนเท่าที่ควร ทำให้โรงเรียนไม่ทราบข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนอันเป็นข้อมูลพื้นฐานความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนไม่สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงควรมีการจัดอบรมนิเทศครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่รับผิดชอบ ตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือครู สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ การรับรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนทำให้ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญหนา ศรีลาดเตาได้ทำการศึกษา

วิจัย การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่าการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ ทำให้บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ สนธิ ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสวายวิทยาคาร อำเภอเมืองสุรินทร์ พบว่าการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการพัฒนารอบที่ 1 โดยการนำกลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการและการนิเทศนิเทศการให้คำปรึกษาทำให้ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะมีความเข้าใจในเรื่องของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ดียิ่งขึ้น

5.2.1.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยครูผู้สอนมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจึงมีความรู้ความเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบทบาทของคณะกรรมการอำนวยการสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดบทบาทคณะกรรมการอำนวยการมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนขับเคลื่อนผดุงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสร้างขวัญกำลังใจ พัฒนากุศลกร นิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลสอดคล้องกับการวิจัยของ สมศักดิ์ วรรณศิริ ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันและสอดคล้องกับ พลพรรษณ์ ภูสิตวง ได้วิจัยศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามสภาพโดยรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนำมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่ามีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง อาจเนื่องมาจาก ขนาดของโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนไม่เท่ากันแต่ทุกโรงเรียนต้องจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเหมือนกันทุกโรงเรียน โดยเฉพาะความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียนในการให้ข้อมูลกับโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ และส่วนมากอยู่ในชนบทที่ครูและผู้ปกครองนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีประกอบด้วยครูผู้สอนมีความรับผิดชอบนักเรียนจำนวนน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ จึงทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลทำได้ครอบคลุมและมีระบบข้อมูลที่ถูกต้องดีกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ สวนจันทร์ ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับ พลพรรษณ์ ภูสิตวง ได้วิจัยศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.2.2 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

5.2.2.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางอาจเนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นอาจมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนยังไม่ชัดเจนเพียงพอเพราะการคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเมื่อจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มคือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ซึ่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นต้องหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องจะทำให้การแก้ปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหา ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่คัดกรองนักเรียนเมื่อจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมาย เพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการจัดกลุ่มนักเรียนที่มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาก็ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและความรวดเร็วในการแก้ปัญหาเพราะข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่คัดกรองนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาก็จะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ชัย ลำไพวัลย์ ได้ศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคามผลการศึกษาพบว่า การติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคามมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานด้านการคัดกรองนักเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด

5.2.2.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการคัดกรองของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้สอนมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนมากกว่าความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาอาจเนื่องมาจากครูที่ปรึกษาหรือครู

ประจำชั้นเป็นผู้ปฏิบัติ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนมีความเข้าใจและเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนมีความระมัดระวังในการสื่อสารทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกวุ่นวายของบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ซึ่งต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบทบาทของคณะกรรมการอำนวยการสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดบทบาทของคณะกรรมการอำนวยการซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคณะกรรมการมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนขับเคลื่อนผดุงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สร้างขวัญกำลังใจพัฒนาบุคลากร นิเทศกำกับติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับการวิจัยของ **ประเสริฐ สวนจันทร์** ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 1 พบว่าการคัดกรองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารั้วมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01และนำมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง อาจเนื่องมาจาก ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวกำหนดจำนวนนักเรียนซึ่งแต่ละขนาดมีจำนวนนักเรียนไม่เท่ากัน ทั้งด้านปริมาณครูและนักเรียนในโรงเรียนแต่ละขนาดมีจำนวนแตกต่างกัน ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนในโรงเรียนแต่ละขนาดมีบริบทที่แตกต่างกันไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิชิต รุ่งศรีทอง** ได้ทำการวิจัยการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ **ประเสริฐ สวนจันทร์** ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับ **จักรี โพธิ์สำนัก** ได้วิจัยเรื่องปัญหาและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่าโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.2.3 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

5.2.3.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน ความต่อเนื่องในการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน ความต่อเนื่องในการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้กับนักเรียนยังขาดการต่อเนื่องครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น ยังให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียนไม่มากเท่าที่ควร โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมโฮมรูม ควรสร้างความสำคัญในกิจกรรมโฮมรูมของครูและนักเรียนเพื่อสร้างความผูกพันระหว่างครูและนักเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่หลากหลายก้าวหน้าเทคโนโลยี ส่งเสริมนักเรียนให้ต่อเนื่องชัดเจนให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออก ควรส่งเสริมตามความถนัดและความชอบของนักเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมศักดิ์ วรรณศิริ ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากเพราะว่าบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน ของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนนั้นมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการวางแผนกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานร่วมกัน และมีความตระหนักถึงความสำคัญที่จะดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการกิจกรรมเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ที่มาจากคณะกรรมการโรงเรียนนั้นมีบทบาท หน้าที่ กำกับ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และรับทราบ

เกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเท่านั้น ไม่ได้ร่วมลงมือปฏิบัติกับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เป็นเพียงผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังนั้นจึงทำให้ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนที่มาจากคณะกรรมการโรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

5.2.3.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนเป็นผู้ใกล้ชิดสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในการดูแลไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง มีปัญหาได้มีคุณภาพและช่วยป้องกันมิให้นักเรียนในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา ช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติที่มีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง แต่ในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพทำหน้าที่ในบทบาทของคณะกรรมการอำนวยการสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดบทบาทของคณะกรรมการอำนวยการมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนขับเคลื่อนผดุงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสร้างขวัญกำลังใจ พัฒนาบุคคล นิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับการวิจัยของเพ็ญศรี นิตยา ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งรายด้านและรายข้อไม่แตกต่างกัน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ไม่แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางอาจเนื่องมาจากขนาดของโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนแตกต่างกัน แต่ทุกโรงเรียนต้องจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนเหมือนกันทุกโรงเรียน กิจกรรมที่

ดำเนินการจึงไม่แตกต่างกันแต่โรงเรียนเล็กซึ่งมีจำนวนนักเรียนน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นมีการจัดกิจกรรมที่ใกล้ชิดนักเรียนไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน นอกห้องเรียนบรรยากาศเป็นเสมือนบ้านครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิก ในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนนักเรียน มากกว่าสอดคล้องกับสอดคล้องกับ **สุภาพ อัยยะ** ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียนไม่แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับ **เพ็ญศรี นิตยา** ได้วิจัยสภาพและปัญหาการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4 จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

5.2.4 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนก ตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

5.2.4.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มี ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีการพัฒนาครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอนให้มีความรู้ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้ คำปรึกษาแก่นักเรียนทำให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นมีการเอาใจใส่นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา ด้วยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของ **บุญหนา ศรีลาดเลา** ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษา เอกสาร การประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ ทำให้บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทวีศักดิ์ สนธิ** ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสวายวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่าการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพัฒนารอบ ที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและนิเทศ เทคนิคให้คำปรึกษาทำให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดียิ่งขึ้น

5.2.4.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ไม่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจากครูผู้สอนซึ่งอยู่ใกล้ชิดนักเรียน ได้มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาไม่ปล่อยปะละเลย นักเรียน ซึ่งเป็นภาระอันยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ในส่วนของผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่กำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และรับทราบข้อมูลจากการนำเสนอและรายงานจึงอาจมีความคลาดเคลื่อนของข้อมูลจึงทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน สอดคล้องกับ **วิรพงษ์ เจริญไทย** ได้วิจัยสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าสภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็น โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

กรณีจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01และนำมาเปรียบเทียบ เป็นรายกลุ่มพบว่า มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความ เห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนและบุคลากรน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงทำให้การเข้าไปป้องกันและแก้ไขปัญหา ดำเนินการได้อย่างใกล้ชิดและรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นไปตามที่ชี้แนะให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่อง หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้านต่างๆอย่างเหมาะสม ซึ่งแตกต่าง กับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่าอาจทำให้การดูแล พฤติกรรมและการช่วยเหลือนักเรียนไม่ทั่วถึงต่อความต้องการจึงส่งผลให้ผู้บริหารในโรงเรียน ขนาดเล็กสามารถกำกับดูแลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทั่วถึงมากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ สอดคล้องกับการวิจัยของ **รุจิราภรณ์ คำศิลา** ได้ศึกษา

สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้าน พบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังคงคล้อยกับ **ประเสริฐ สวนจันทร์** ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2.5 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

5.2.5.1 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนในการส่งต่อภายในและภายนอก อย่างเป็นระบบทำให้นักเรียนไม่ได้มีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้นให้ดูกลมาเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากที่จะแก้ไขได้อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ **ยุทธนา เรื่องไฟศาล** ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ได้เสนอแนะแนวทางครูที่ปรึกษาควรประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนและประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องส่งต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพ

5.2.5.2 การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก

ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนในการส่งต่อภายในและภายนอกเป็นระบบโดยสม่ำเสมอ ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่กำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานจึงทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อแตกต่างกันสอดคล้องกับ **สุภาพ อัยยะ** ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับ **สุรัช ชาติรักษ์** ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับ **ธีรภัทร ลำภา** ได้ศึกษาวิจัยสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียนผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อไม่แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมากกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนและงบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กจึงสามารถบริหารงบประมาณส่งเสริมสนับสนุนในการประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียนให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความต่อเนื่องและมีการพัฒนาความรู้ด้านทักษะในการส่งต่ออยู่เสมออย่างเป็นระบบได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก จึงส่งผลให้ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้มากกว่าผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับ **จารุวรรณรัตน์มาลี** ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการส่งต่อนักเรียนมากกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ **สุรินทร์ โพธิ์เหมือน** ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กขนาดกลาง ขนาดใหญ่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับ **ธีรภัทร ลำภา** ได้ศึกษาวิจัยสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนมจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะหลัก 3 ประการคือ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 2) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และ 3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

5.3.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อยที่สุดคือโรงเรียนจัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้าน ดังนั้นโรงเรียนควรจัดเวลาและความสะดวกให้ครูในการเยี่ยมบ้านนักเรียนและระเบียบสะสมควรมีข้อมูลนักเรียนครบทุกด้านเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

5.3.1.2 จากผลการวิจัยพบว่าด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อยที่สุดคือ การคัดกรองพิจารณาจากข้อมูลหลายๆ ด้าน ดังนั้นโรงเรียนควรมีข้อมูลรายบุคคลหลายๆ ด้านมีการคัดกรองนักเรียนควรพิจารณาหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการคัดกรองนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการตัดสินใจตัดสินพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งผู้ที่จะให้ข้อมูลนักเรียนในการประกอบการพิจารณาคัดกรองที่ดีที่สุดคือผู้ปกครองนักเรียน

5.3.1.3 จากผลการวิจัยพบว่าด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อยที่สุดคือ ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้กับนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรสร้างความสำคัญในกิจกรรมโฮมรูมของครูและนักเรียนเพื่อสร้างความผูกพันระหว่างครูกับนักเรียนควรมีกิจกรรมส่งเสริมที่หลากหลายก้าวทันเทคโนโลยีและจัดทำให้สม่ำเสมอ

5.3.1.4 จากผลการวิจัยพบว่าด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อยที่สุดคือ วุฒิภาวะทางอารมณ์ของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ดังนั้นโรงเรียนจัดครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะจิตวิทยาและเทคนิคให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เพื่อมีมาตรการป้องกันและแก้ไขอย่างเป็นระบบ

5.3.1.5 จากผลการวิจัยพบว่าด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อยที่สุด คือการประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนในการส่งต่อ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นโรงเรียนควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและปฏิบัติจริง ควรประสานงานระหว่างครูแนะแนวและครูที่ปรึกษารวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง การจัดส่งต่ออย่างเป็นระบบ

5.3.1.6 เนื่องจากผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ทั้ง 5 ด้าน มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรจัดอบรมประชุมปฏิบัติการครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่รับผิดชอบตั้งคณะกรรมการในการช่วยเหลือครูและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในการให้ข้อมูลกับโรงเรียนและให้มีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์แบ่งกลุ่มนักเรียนของครูที่ปรึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน เพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ทักษะจิตวิทยาตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

5.3.1.7 เนื่องจากผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาดคือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่พบว่าผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อนำมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ฉะนั้นจึงควรสร้างข้อมูลข้อคำถามที่มีความหลากหลายและมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากข้อค้นพบจากการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุริรัมย์เขต 3 มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ดังนี้

5.3.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในแต่ละด้าน ดังนี้

5.3.2.1.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมี ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ โรงเรียนควรจัดเวลาและความสะดวกให้ครูในการเยี่ยมบ้าน นักเรียนและในการจัดทำระเบียบสะสมควรมีข้อมูลครบทุกด้าน

5.3.2.1.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการคัดกรองมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ การจัดทำข้อมูลด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรมีข้อมูลรายบุคคลหลายๆ ด้าน โดยพิจารณาหลายๆ ด้าน ซึ่งข้อมูลที่ได้ดีที่สุดคือผู้ปกครองนักเรียน

5.3.2.1.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนมี ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะกิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ควรจัด เพราะเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างความผูกพันระหว่าง ครูและนักเรียน

5.3.2.1.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มี ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ โรงเรียนจัดอบรมครูเชิงปฏิบัติการทักษะจิตวิทยาและเทคนิคให้ คำปรึกษาแก่นักเรียน

5.3.2.1.5 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการส่งต่อ มีข้อเสนอแนะในการ นำไปใช้ คือ โรงเรียนควรดำเนินการประสานงานระหว่างครูแนะแนวและครูที่ปรึกษารวมถึงบุคคล ที่เกี่ยวข้องการจัดส่งต่ออย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

5.3.2.2 ข้อเสนอแนะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ ดังนี้

5.3.2.2.1 ครูผู้สอนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนสามารถนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ในการ แก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

5.3.2.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับข้อมูลของนักเรียนอย่างถูกต้องและเป็นจริง สามารถนำข้อมูลจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการจัดทำ แผนพัฒนาโรงเรียนซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.2.2.3 โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามแผนพัฒนาของโรงเรียนทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.3.2.2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อ โรงเรียนและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในทุกๆด้าน

5.3.2.2.5 ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลานและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน

5.3.2.2.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีข้อมูลในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รู้จุดเด่น จุดด้อยของโรงเรียนนำข้อมูลมาปรับจัดทำแผนพัฒนาติดตามนิเทศประเมินผลโรงเรียนให้จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

จากผลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.3.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อเจาะลึกถึงสาเหตุการแก้ไขปัญหาและปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน

5.3.3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนระหว่างโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนนอกเมือง

5.3.3.3 ควรมีการศึกษาปัญหาการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูที่ปรึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

5.3.3.4 ควรศึกษาวิจัยลักษณะเดียวกันนี้ในงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นงานแนะแนวเพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บรรณานุกรม

1. หนังสือภาษาไทย

1 หนังสือทั่วไป

กรมสุขภาพจิต. การศึกษาปัญหาและความต้องการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2546.

_____. คู่มือการช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติดในวัยรุ่นสำหรับบุคลากรสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2546.

_____. คู่มือดูแลสุขภาพจิตในการดูแลนักเรียนสำหรับผู้ปกครองสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : บริษัทชูวีเนียร์ ไทยแลนด์จำกัด, 2544.

_____. “คู่มือครูที่ปรึกษาแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน”. กรุงเทพมหานคร : รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ศ.พ., 2544.

_____. คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร : ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป, 2544.

_____. คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป, 2544.

กระทรวงศึกษาธิการ. จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2546.

_____. แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ศ.พ., 2547.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ศ.พ., 2547.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เพิ่มเติม พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545.

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2544.

ธีระ รุณเจริญ . ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ . กรุงเทพมหานคร : ขาวฟ้า, 2548.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. แก้ไขเพิ่มเติม. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545.

———. การวิจัยเบื้องต้น. ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2553.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 ฉบับที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ลาดพร้าว, 2553.

โรงเรียนมะค่าวิทยา. คู่มือปฏิบัติงานโครงการพัฒนาเชิงระบบเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้และคุณภาพโรงเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. นครราชสีมา : นครราชสีมาโรงเรียนฯ, 2548.

รังสรรค์ เพ็งชู. สภาพความสำเร็จการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ราชบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1, 2551.

วนิดา ชนินทุทวงศ์. คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ร.ศ.พ., 2544.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ศ.พ., 2547.

———. การดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.

———. นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.

———. คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคมเส้นทางสู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546 .

———. แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ศ.พ., 2547.

———. คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคมเส้นทางสู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3. ข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา 2555. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3, 2555.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. **การพัฒนาคู่มือวิทยากรด้านคำนิยม**.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2547.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

จักรี โพธิ์สำนัก. “ปัญหาและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2”. **งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา , 2550.

จารุวรรณ รัตนมาลี. “สภาพและปัญหาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3”. **รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

ณรงค์ สามีไพรวัลย์. “การติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมหาศษัฒพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม” **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.

ทวีศักดิ์ สนสี. “การพัฒนาครูที่ปรึกษาด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสวายพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์”. **รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

นายธีรภัท สำเภา . “สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนครพนม, 2553.

บุญหนา ศรีลาดเลา. “การพัฒนาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์”. **รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

ประเสริฐ สวนจันทร์. “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1”. **งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553 .

ประเสริฐ สวนจันทร์. “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1”. **งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553 .

- พลพรรชนี ภูสีดวง. “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยอีสาน, 2553.
- เพ็ญศรี นิตยา. “สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2551.
- มรุริน แผลงจันทิก. “การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2554.
- ยุทธนา เรื่องไพศาล. “ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี”. **งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.
- รุจิราภรณ์ คำศิลา . “สภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต** . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552.
- วิชิต รุ่งศรีทอง. “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2545.
- วีรพงษ์ เจริญไชย. “สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2552.
- สมศักดิ์ วรรณศิริ. “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม , 2550 .
- สุภาพ อัยยะ. “ สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1” **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2552.
- สุรินทร์ โพธิ์เหมือน. “ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2553.

3) เว็บไซต์

โรงเรียนอานาจารเจริญ. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2556. สืบค้นจาก

<http://www.anc.ac.th/chilcare.html>, 2548.

ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล. พฤติกรรมกับปัญหาเอชไอวีในการสัมมนาพยาบาลวิทยาแห่งชาติครั้งที่ 16.

สืบค้นจาก http://epid.moph.go.th/weekly/WESR47/Group_18_10.html , 2546.

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. รายงานการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาเด็กหนีเรียน.

สืบค้น จาก www.abacpoll.com, 2549.

ศูนย์สุขภาพจิตที่ 9. สรุปผลการสัมมนาเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานยาเสพติดในเขต 9.

สืบค้นจาก <http://www.nakhonratchasima.go.th/policy/indexpolicy.htm> .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม□□□

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

1. แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะนำข้อมูลไปใช้ศึกษาเพื่อพัฒนางานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะให้ผลการศึกษาค้นคว้ามีความชัดเจนเกิดประโยชน์ต่อครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏ ซึ่งการตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ใดทั้งสิ้น

2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ประกอบด้วย 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ จะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่ส่งผลต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและนำไปเป็นข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากทุกท่านเป็นอย่างดี ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

นฤพล กองทรัพย์

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. สถานภาพจำแนกเป็น 2 ประเภท

- ผู้บริหารสถานศึกษา
 ครูผู้สอน

2. ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ประเภท

- ขนาดเล็ก   นักเรียน   1 - 120 คน
 ขนาดกลาง   นักเรียนตั้งแต่   121 - 300 คน
 ขนาดใหญ่   นักเรียนตั้งแต่   301 - คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

คำแนะนำในการตอบ ให้ท่านพิจารณาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของท่าน โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงว่ามากน้อยเพียงใด โดยมีเกณฑ์แบ่งวัดค่าในระดับปฏิบัติเป็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ระดับปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	ระดับปฏิบัติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	ระดับปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามสภาพปัญหาความเป็นจริงในปัจจุบัน
ตัวอย่างแบบสอบถามตอนที่ 2 ตัวอย่าง

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	การทำคู่มือปฏิบัติงานแก่ครูในการคัดกรองข้อมูลนักเรียน		✓			
2	การประเมินผลในการดำเนินงานคัดกรองนักเรียน			✓		
3	ความร่วมมือในการจัดกรรมของผู้ปกครอง				✓	

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสภาพและปัญหาที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงว่ามากที่สุดน้อยเพียงใด

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
2	ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำข้อมูลเป็นรายบุคคล					
3	ความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
4	ความยุ่งยากในการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน					

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5	ความชัดเจนของข้อมูลในระเบียบสะสมของนักเรียนแต่ละบุคคล					
6	ความยุ่งยากในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษา					
7	โรงเรียนจัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้าน					
8	ความร่วมมือของผู้ปกครอง นักเรียนในการให้ข้อมูลกับโรงเรียน					
ด้านการคัดกรองนักเรียน						
1	ความชัดเจนของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน					
2	การมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนของครูที่ปรึกษา					
3	ความชัดเจนของตัวชี้วัดของเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม					
4	ความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน					
5	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน					
6	การมีส่วนร่วมในการแบ่งกลุ่มนักเรียนจากผู้ปกครอง					
7	การเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา					
8	การคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน					

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	ด้านการส่งเสริมนักเรียน การจัดกิจกรรมโฮมรูมและบันทึก					
2	ความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของครูที่ปรึกษา					
3	การให้ความสำคัญกับกิจกรรมก่อนเรียนของครูที่ปรึกษา					
4	ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้กับนักเรียน					
5	ความสนใจต่อกิจกรรมก่อนเรียนของนักเรียน					
6	ความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน					
7	ความต่อเนื่องในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียน					
8	ความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน					
	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
1	การพัฒนาของโรงเรียนให้ครูมีความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน					
2	มาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นที่การปฏิบัติจริง					
3	ความมีทักษะการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา					

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4	ความต่อเนื่องในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา					
5	ความศรัทธาเชื่อถือของนักเรียนต่อครูที่ปรึกษา					
6	การอุทิศตนในการแก้ปัญหาของครูที่ปรึกษา					
7	สัมพันธภาพระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน					
8	วุฒิภาวะทางอารมณ์ของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหา ปัญหานักเรียน					
ด้านการส่งต่อ						
1	ความพร้อมของนักเรียนในการรับความช่วยเหลือจาก ครูที่ปรึกษาและบุคลากรอื่น					
2	ความพยายามของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อ					
3	วิธีการของครูที่ปรึกษาในการจูงใจให้นักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ					
4	ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา					
5	ความร่วมมือระหว่างครูแนะแนวกับครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหานักเรียน					
6	ความมีทักษะของครูฝ่ายปกครองในการแก้ปัญหานักเรียนส่งต่อ					
7	ข้อจำกัดเวลาเพื่อการแก้ปัญหานักเรียนของครู					
8	การประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือ นักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง					

ตอนที่ 3   ความคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลท่านคิดว่าการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับใดและสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นคืออะไรและท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในด้านนี้อย่างไร

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา.....

2. ด้านการคัดกรองนักเรียนท่านคิดว่าสภาพและปัญหาการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับใดและสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นคืออะไรและท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในด้านนี้อย่างไร

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา.....

3. การส่งเสริมนักเรียนท่านคิดว่าสภาพและปัญหาการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับใดและสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นคืออะไรและท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในด้านนี้อย่างไร

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา.....

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหาท่านคิดว่าสภาพและปัญหาการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับใดและสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นคืออะไรและท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในด้านนี้อย่างไร

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา.....

5. การส่งต่อท่านคิดว่าสภาพและปัญหาการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับใดและสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นคืออะไรและท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในด้านนี้อย่างไร

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา.....

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอื่นๆ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นายวรพันธุ์ พลเดช

วุฒิทางการศึกษาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน ข้าราชการบำนาญอดีตผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านเมืองยาง
(เยี่ยมโอกาสประชาชนกุล)

2. นางเกศวรรณ พลเดช

วุฒิการศึกษาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านตาเหล็ง

3. นายสมศักดิ์ อ้นภักดี

วุฒิทางการศึกษาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านตาเหล็ง

ภาคผนวก ค

หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 6012(2)/ว472

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ 12 ถนนราษฎร์คณิงตำบลในเมือง
อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น 40000

31 กรกฎาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายวรพันธุ์ พลเดช

ด้วย นางนฤมล กองทรัพย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205162 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 3” ในการนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริวัฒน์, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ที่ ศธ 6012(2)/ว472

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ 12 ถนนราษฎร์คณิงตำบลในเมือง
อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น 40000

31 กรกฎาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นางเกษรพรรณ พลเดช

ด้วย นางนฤมล กองทรัพย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205162 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 3” ในการนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริวัฒน์, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ที่ ศธ 6012(2)/ว472

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ 12 ถนนราษฎร์คณิงตำบลในเมือง
อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น 40000

31 กรกฎาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายสมศักดิ์ อ้นภักดี

ด้วย นางนฤมล กองทรัพย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205162 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 3” ในการนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ง

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
(Index Of Consistency : IOC)

เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ชื่อนักศึกษา   นางนฤมล กองทรัพย์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายวรพันธุ์ พลเดช

วุฒิทางการศึกษาศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน ข้าราชการบำนาญอดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเมืองยาง
(เยี่ยม โอกาสประชานุกูล)

2. นางเกศวรรณ พลเดช

วุฒิการศึกษาศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านตาเหล็ง

3. นายสมศักดิ์ อ้นภักดี

วุฒิทางการศึกษาศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านตาเหล็ง

คำชี้แจง

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามทำขึ้นเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงและ
ความเหมาะสมของเนื้อหาคำถาม โดยในแต่ละข้อหากท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อ
ใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่านกรุณาโปรดให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึงแน่ใจว่าสอดคล้อง

ให้คะแนน 0 หมายถึงไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง

ให้คะแนน -1 หมายถึงแน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
(Index Of Consistency : IOC)

ข้อ	ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	<u>ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล</u> การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	+ 1	+1	+1	3	1.00
2	ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำข้อมูลเป็นรายบุคคล	+ 1	+1	+1	3	1.00
3	ความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	+ 1	+1	+1	3	1.00
4	ความยุ่งยากในการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน	+ 1	+1	+1	3	1.00
5	ความชัดเจนของข้อมูลในระเบียบสะสมของนักเรียนแต่ละบุคคล	+ 1	+1	+1	3	1.00
6	ความยุ่งยากในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษา	+ 1	+1	+1	3	1.00
7	โรงเรียนจัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้าน	+ 1	+1	+1	3	1.00
8	ความร่วมมือของผู้ปกครอง นักเรียนในการให้ข้อมูลกับโรงเรียน	+ 1	+1	+1	3	1.00
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล						

ข้อ	ข้อคำถาม	การพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	<u>ด้านการคัดกรองนักเรียน</u> ความชัดเจนของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน	+ 1	+1	+1	3	1.00
2	การมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม นักเรียนของครูที่ปรึกษา	+ 1	+1	+1	3	1.00
3	ความชัดเจนของตัวชี้วัดของเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม	+ 1	0	+1	2	0.67
4	ความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรม นักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน	+ 1	+1	+1	3	1.00
5	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรม นักเรียน ให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน	+ 1	+1	+1	3	1.00
6	การมีส่วนร่วมในการแบ่งกลุ่มนักเรียนจาก ผู้ปกครอง	+ 1	+1	+1	3	1.00
7	การเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของ ครูที่ปรึกษา	+ 1	+1	+1	3	1.00
8	การคัดกรองนักเรียนพิจารณาจากข้อมูลนักเรียน หลาย ๆ ด้าน	+ 1	+1	+1	3	1.00
ด้านการคัดกรองนักเรียน						
1	<u>ด้านการส่งเสริมนักเรียน</u> การจัดกิจกรรมโฮมรูมและบันทึก	+ 1	+1	+1	3	1.00
2	ความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของ ครูที่ปรึกษา	+ 1	+1	+1	3	1.00
3	การให้ความสำคัญกับกิจกรรมก่อนเรียนของครูที่ ปรึกษา	0	+1	+1	2	0.67
4	ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้กับ นักเรียน	+ 1	+1	+1	3	1.00

ข้อ	ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
5	ความสนใจต่อกิจกรรมก่อนเรียนของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00
6	ความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00
7	ความต่อเนื่องในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00
8	ความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน	+1	+1	+1	3	1.00
ด้านการส่งเสริมนักเรียน						
1	ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา การพัฒนาของโรงเรียนให้ครูมีความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	0	+1	+1	2	0.67
2	มาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นที่การปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	3	1.00
3	ความมีทักษะการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา	+1	+1	+1	3	1.00
4	ความต่อเนื่องในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา	+1	+1	0	2	0.67
5	ความศรัทธาว่าเชื่อถือของนักเรียนต่อครูที่ปรึกษา	+1	+1	+1	3	1.00
6	การอุทิศตนในการแก้้ปัญหานักเรียนของครูที่ปรึกษา	+1	+1	+1	3	1.00
7	สัมพันธภาพระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00
8	วุฒิภาวะทางอารมณ์ของครูที่ปรึกษาในการแก้้ปัญหานักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00
ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา						
1	ด้านการส่งต่อ ความพร้อมของนักเรียนในการรับความช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาและบุคลากรอื่น	+1	+1	+1	3	1.00
2	ความพยายามของครูที่ปรึกษาในการแก้้ปัญหา					

	นักเรียนก่อนการส่งต่อ	+ 1	+1	+1	3	1.00
ข้อ	ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
3	วิธีการของครูที่ปรึกษาในการจูงใจให้กับนักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ	+ 1	+1	+1	3	1.00
4	ความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา	+ 1	+1	+1	3	1.00
5	ความร่วมมือระหว่างครูแนะแนวกับครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	+ 1	+1	+1	3	1.00
6	ความมีทักษะของครูฝ่ายปกครองในการแก้ปัญหาให้นักเรียนส่งต่อ	0	+1	+1	2	0.67
7	ข้อจำกัดเวลาเพื่อการแก้ปัญหาให้นักเรียนของครู	+ 1	+1	+1	3	1.00
8	การประสานระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	+ 1	+1	+1	3	1.00
ด้านการส่งต่อ						

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6012(2)/498

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ 12 ถนนราษฎร์คี่นึ่งคำบลิในเมือง
อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น40000

5 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ด้วย นางนฤมล กองทรัพย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205162 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 3” โดยมีรศ.ดร.วิโรจน์ สารรัตนะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและดร.กิตติกาญจน์ปฏิพันธ์ เป็นที่
ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้ นักศึกษาดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อนำข้อมูลที่ได้
ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไปหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ฉ
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

RELIABILITY

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item	Scale Deleted Variance if Item	Corrected Item- Total Correlation	Alpha Deleted if Item
สถานภาพ	112.2667	254.0644	.4958	.9281
ขนาดของโรงเรียน	112.0667	264.6851	.0781	.9341
A 1	110.2667	251.2368	.4742	.9314
A2	152.6000	128.2483	.3549	.9047
A 3	152.6000	128.2483	.3549	.9047
A 4	110.3333	244.5057	.6697	.9290
A 5	110.4667	242.6023	.6709	.9290
A 6	110.7333	245.9264	.6760	.9291
A 7	110.5333	242.2575	.6802	.9288
A8	152.6000	128.2483	.3549	.9047
Alpha = 0.9236 โดยรวม ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล				
B 9	110.2333	250.9437	.7025	.9295
B10	110.3667	248.9299	.6205	.9298
B 11	109.9667	248.9299	.6712	.9294
B 12	110.0667	249.5816	.6236	.9298
B 13	153.6000	125.2828	.5622	.9024
B 14	110.4333	254.5989	.3598	.9327
B15	152.6000	128.2483	.4544	.9042
B 16	110.2333	257.3575	.3623	.9324
Alpha = 0.9275 โดยรวม ด้านการคัดกรองนักเรียน				
C17	152.6000	128.2483	.4544	.9042

C 18	110.4000	249.5586	.6632	.9295
C 19	153.9333	126.4092	.3117	.9056
C 20	154.7333	121.9954	.4319	.9044
C 21	110.2333	250.9437	.7025	.9295
C22	110.3667	248.9299	.6205	.9298
C23	110.5667	245.3575	.7099	.9287
C24	110.8000	241.2000	.7395	.9281

Alpha = 0.9199 โดยรวม ด้านการส่งเสริมนักเรียน

D27	109.9667	248.9299	.6712	.9294
D26	110.2667	248.2023	.6719	.9293
D27	109.9667	248.9299	.6712	.9294
D 28	110.0667	249.5816	.6236	.9298
D29	110.4000	249.5586	.6632	.9295
D 30	110.4000	250.8690	.5718	.9303
D 31	110.2333	251.0126	.5381	.9307
D 32	152.6000	128.2483	.4544	.9042

Alpha = 0.9265 โดยรวม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

E 33	110.2667	246.3402	.6752	.9291
E 34	110.5000	245.9138	.5320	.9310
E 35	110.4333	248.8057	.4978	.9312
E 36	110.3000	250.9759	.5862	.9302
E 37	153.6000	125.2828	.5622	.9024
E 38	152.6000	128.2483	.4544	.9042
E 39	152.6000	128.2483	.3549	.9047
E 40	110.2667	251.2368	.4742	.9314

Alpha = 0.9205 โดยรวม ด้านการส่งต่อ

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0   N of Items = 40

Alpha = 0.9236

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางนฤมล กองทรัพย์
วัน เดือน ปี เกิด	10 เมษายน 2520
ภูมิลำเนา	14 หมู่ที่ 6 ตำบลหูก้านบ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
ที่อยู่ปัจจุบัน	166 หมู่ที่ 5 ตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์
วุฒิการศึกษา	
พ.ศ. 2543	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2551 -ปัจจุบัน	นักทรัพยากรบุคคล กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชิงราย เขต 4 นักวิชาการศึกษา กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 3 นักวิชาการศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 3
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 3
ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษา